

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva (PEF)

Bakalářská práce

Kontrolní činnost živnostenských úřadů

Miroslav Titěra

© 2020/2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Miroslav Titěra

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Kontrolní činnost živnostenských úřadů

Název anglicky

Control the activities of trade licensing offices

Cíle práce

Cílem práce je přiblížit problematiku živnostenské kontroly jak je prováděna živnostenskými úřady. Přiblížit průběh této kontroly, objasnit práva a povinnosti jak kontrolujícího orgánu, tak kontrolovaného subjektu a navrhnout řešení k větší informovanosti podnikatelů o této problematice.

Metodika

Sběr a studium odborné literatury, právních předpisů a dalších podkladových pramenů týkajících se živnostenské kontroly. Následná analýza informací plynoucích ze studia podkladů a vypracování teoretické části a její zhodnocení. Konzultace s vedoucí práce. Na základě teoretických poznatků zvolení vhodné metody pro vypracování praktické části. Sběr dat u vybraných subjektů pro praktickou část diplomové práce. Analýza získaných dat, jejich vyhodnocení a porovnání s teoretickými poznatky. V případě zjištěných nedostatků zejména u podnikatelů bude navrženo vhodné řešení ke zvýšení jejich informovanosti o právech a povinnostech kontrolovaných subjektů.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Živnostenský úřad, živnost, kontrolní činnost, fyzické a právnické osoby, předpisy, podnikatel, podnikatelský záměr, povinnost.

Doporučené zdroje informací

HORIZKOVÁ, Eva a Břetislav ČECHMÁNEK. Přestupky a správní trestání. Praha: Eurounion, 2008, ISBN 978-807-3170-691.

HORIZKOVÁ, Eva. Živnostenský zákon v praxi. Olomouc: ANAG, 2010, ISBN 978-80-7263-615-0.

ONDRUŠ, Radek. Správní řád: nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami. Praha: Linde, 2005, ISBN 80-720-1523-0.

PRŮCHA, Petr. Živnostenské právo. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005, ISBN 80-210-3778-4.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Daniela Světlíková

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 20. 8. 2019

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 10. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Kontrolní činnost živnostenských úřadů" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. března 2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucí mé práce JUDr. Daniele Světlíkové za podnětné rady a informace při zpracování práce.

Kontrolní činnost živnostenských úřadů
Control activities of trade licensing offices

Kontrolní činnost živnostenských úřadů

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá možnostmi výkonu kontrolní činnosti příslušných orgánů na úseku živnostenského podnikání. Za hlavní cíl si dává zkoumat informovanost kontrolovaných subjektů o svých právech a povinnostech před, v průběhu, ale i následně po provedené kontrole. Samotná bakalářská práce je rozdělena na dvě části, tedy na část teoretickou, která obsahuje právní analýzu problematiky a hlavní východiska pro následnou praktickou část.

V teoretické části je nastíněna stručná historie provozování živností. Analyzovány právní předpisy týkající se živností, zainteresovaných subjektů a také podmínky příslušných kontrolních činností. Tato část práce se dále zabývá strukturou jednotlivých úřadů s vymezením jejich působnosti a místní příslušnosti k provádění živnostenských kontrol. Popisuje též možnosti řešení zjištěných nedostatků zejména v rámci správního řízení. Již v této části se ve svém závěru práce zabývá možnostmi, jakým způsobem lze kontrolované subjekty informovat o jejich právech a povinnostech.

Praktická část analyzuje výsledky kontrol Živnostenského úřadu v Litoměřicích, které byly publikovány ve výročních zprávách. Nezbytnou součástí této části práce je využití dotazníkové metody pro získání potřebných dat od kontrolovaných subjektů, ale také od samotných kontrolorů. Na základě zjištěných podkladů je navržen způsob zvýšení informovanosti o nejčastějších typech kontrol a jejich výsledcích, ale také stručný a praktický sumář práv a povinností pro širokou živnostenskou veřejnost.

Klíčová slova: živnost, živnostenský úřad, kontrolní orgán, sankce, podnikatel, fyzická osoba, právnická osoba, přestupek, informovanost

Control activities of trade licensing offices

Abstract

This thesis deals with possibilities of performing control activities by the competent authorities in the field of trade business. Its main goal is to examine the awareness of inspected entities regarding their rights and obligations before, during and after the accomplished inspection. The thesis is divided into two parts, i.e. a theoretical part which contains legal analysis of the issue and the basis for the subsequent practical part.

The theoretical part outlines a brief history of carrying on trade and investigates legislation concerning trades, stakeholders, as well as the conditions of relevant control activities. This part of the thesis also deals with the structure of particular offices and specifies their competence and local jurisdiction to conduct trade inspections. It also describes possibilities of solving the identified shortcomings, especially in administrative proceedings. Already in the conclusion of this part, the thesis deals with suggestions of the ways the inspected entities can be informed about their rights and obligations.

The practical part analyses the results of inspections carried out by the Trade Licensing Office in Litoměřice, which were published in the annual reports. An essential section of this part is application of questionnaire method to obtain the necessary data from the inspected entities, but also from the inspectors themselves. Based on the identified data, there is proposed a way to increase awareness of the most common types of inspections and their results, as well as a brief and practical summary of rights and obligations for the general trade public.

Keywords: trade, trade licensing office, supervisory authority, sanctions, entrepreneur, natural person, legal entity, offense, awareness

Obsah

1 Úvod.....	12
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika.....	13
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	15
3.1 Právní úprava živnosti v České republice	15
3.1.1 Ministerstvo průmyslu a obchodu, hierarchie a struktura.....	15
3.2 Rozdělení živnostenských úřadů	16
3.2.1 Základní rozdělení živnostenských úřadů.....	16
3.2.2 Obecní živnostenský úřad	16
3.2.3 Krajské živnostenské úřady	18
3.2.4 Živnostenský úřad České republiky.....	19
3.2.5 Živnostenský rejstřík.....	19
3.2.6 Rozdělení živností.....	21
3.2.7 Podmínky vzniku živnostenského oprávnění.....	21
3.2.7.1 Živnosti ohlašovací.....	22
3.2.7.2 Živnosti koncesované	23
3.3 Kontrolní činnost živnostenských úřadů	25
3.3.1 Legislativa a právní předpisy živnostenské kontroly	25
3.3.2 Podnět k provedení kontroly	27
3.3.3 Průběh a ukončení živnostenské kontroly.....	28
3.3.4 Zákon č. 255/2012 Sb. Zákon o kontrole (kontrolní řád)	29
4 Praktická část	39
4.1 Stanovení hypotézy	39
4.2 Využití dotazníkové metody	39
4.3 Distribuce dotazníku a popis zkoumaného vzorku.....	40
4.3.1 Distribuce dotazníku	40
4.3.2 Popis skupiny respondentů.....	42
4.4 Vyhodnocení získaných odpovědí.....	42
4.4.1 Návratnost dotazníku	42
4.4.2 Vyhodnocení samotného dotazníku	43
4.5 Živnostenský úřad v Litoměřicích.....	47
4.5.1 Analýza z výročních zpráv.....	49
4.5.2 Analýza poskytování informací úřadem	50
4.5.3 Rozdělení a podněty kontrol	53

4.5.4	Průběh kontroly na živnostenském úřadě	53
4.5.5	Příklad kontroly prováděných živnostenským úřadem v provozovně.....	55
4.6	Výsledek zkoumání a vyhodnocení	57
4.6.1	Ověření hypotézy	57
4.6.2	Shrnutí.....	57
4.6.3	Návrh řešení.....	58
5	ZÁVĚR.....	59
6	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	60
6.1	Knižní publikace	60
6.2	Internetové zdroje.....	61
6.3	Právní předpisy.....	61
7	Přílohy	62

Seznam obrázků

Obrázek 1	Základní informace k dotazu ohlášení živnosti.....	51
Obrázek 2	Pokračování stránky základních informací k dotazu ohlášení živnosti.....	52

Seznam grafů

Graf 1	Výsledkový graf k otázce č. 1	43
Graf 2	Výsledkový graf k otázce č. 2	44
Graf 3	Výsledkový graf k otázce č. 3	44
Graf 4	Výsledkový graf k otázce č. 4	45
Graf 5	Výsledkový graf k otázce č. 5	46
Graf 6	Výsledkový graf k otázce č. 6	47

Seznam tabulek

Tabulka 1	Otázky k výzkumu informovanosti	39
Tabulka 2	System nabídky uzavřených odpovědí	40
Tabulka 3	Statistická data o počtech podnikatelů, kontrol a zjištěných pochybení.	50

1 ÚVOD

Lidé na celém světě „odpradávná“ vykonávali různé činnosti, které vedly k získání neboli obstarávání si obživy. Ať už tyto činnosti byly spjaté s čímkoliv a omezeny postavením lidí ve společnosti, byly zde náznaky dnešní ekonomie a obchodu. Směnný obchod je zaznamenán v několika publikacích a dílech nejednoho autora.

Na počátku vzniku řemeslných cechů byli samotní řemeslníci, kteří se sjednocovali v tzv. „bratrstvech“, tato bratrstva sdružovala řemeslníky stejných oborů. První zmínka o „cechu“ je datována do čtrnáctého století. Jako první dochovaná písemnost o založení této organizace je z roku 1318, kdy založili svůj první cech pražští krejčí¹. Rozvojem měst docházelo k zřizování více takto založených cechů v různých řemeslech a živnostech. Cechy fungovaly formou samosprávné korporace jako uzavřená specializovaná skupina každý, kdo v této organizaci nebyl evidovaný jako člen, nemohl vykonávat své řemeslo.

Správa města zodpovídala a povolovala zřizování těchto cechů, ovlivňovala jejich funkce, vybírala poplatky za jejich zřizování, zodpovídala za kontrolu a případné porušování daných podmínek v cechu a v neposlední řadě mohla udělovat sankce a vybírat peníze za nedodržování těchto předem určených podmínek, podobně jako k dnešní Živnostenský úřad, jakožto výkonnému orgánu státní správy Ministerstva průmyslu a obchodu, který má svůj registr živnostníků“,

Téma bakalářské práce jsem si vybral vzhledem k oboru, který studuji (Veřejná správa a regionální rozvoj), neboť je tato oblast státní správy důležitá jak pro stát tak pro podnikající FO a PO. Kontrolní činnost živnostenských úřadů s pohledu státu a podnikatele založené na plnění jejich práv a povinností. Zkoumané téma bylo pro mě zajímavé vzhledem k podnikání mé manželky v oboru pohostinství. Jako přítomná osoba jsem byl často svědkem kontroly z živnostenského úřadu v provozovně, kde podnikala. Kontrola často probíhala ve velice přátelském duchu, i přes velké množství požadavků od pracovníků kontroly. Téma jsem si vybral, neboť mě zajímalo, jak živnostenský úřad informuje podnikatele o kontrolách a jak se mohou podnikatelé na kontrolu připravit.

---

¹ ADAMOVIČ, K., LOJEK A., SCHELLE K., TAUCHEN J. Velké dějiny zemí Koruny české. 1. vydání. Praha: Paseka, 2015, str. 16

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je přiblížit problematiku živnostenské kontroly, jak je prováděna živnostenskými úřady. Přiblížit průběh této kontroly, objasnit práva a povinnosti jak kontrolujícího orgánu, tak kontrolovaného subjektu.

Pomocným cílem práce je analyzovat situaci na úseku informovanosti kontrolovaných subjektů. Zajistit data a ta následně vyhodnotit. Na základě zjištěných výsledků navrhnout vhodné řešení k větší informovanosti podnikatelů o této problematice.

2.2 Metodika

Základní metodou zejména v teoretické části bude sběr a studium odborné literatury, právních předpisů a dalších podkladových pramenů týkající se živnostenské kontroly. Jednou z hlavních metod při zpracovávání bakalářské práce je interpretace právních norem. Zásadním pramenem pro potřeby zpracování jsou odborné výklady právních norem, kterými jsou důvodové zprávy, komentáře právních předpisů, názory vědeckých pracovišť a jednotlivých vědeckých pracovníků, vysvětlivky vydávané státními orgány, závěry odborných seminářů a konferencí.² Po získání dostatečného množství informací plynoucích ze studia podkladů bude provedena jeho analýza a zhodnocení pro vypracování teoretické části bakalářské práce.

V úvodu praktické části bude vyslovena hypotéza, o informovanosti podnikatelů ve věcech živnostenské kontroly. Pro sběr dat bude využito dotazníkové metody. Výhodou této metody je možnost oslovení značného množství potencionálních respondentů a získání dostatečného velkého výstupu v podobě validních výsledků. Podle Majerové³, dotazovací techniky se dělí na techniky prováděné osobně a na dálku, tedy bez osobní účasti. Původním záměrem bylo dotazovací techniku provádět face to face. Z důvodu vládních nařízení bude zvolena dotazovací technika sběru dat na dálku bez osobní účasti. Po pozdější snadné statistické zpracování budou v dotazníku použity uzavřené typy otázek.

---

² DĚDIČ, J., ŠVARC, Z., a kol.: Učebnice práva pro ekonomy, Prospektrum, Praha, 1994, s. 17

³ MAJEROVÁ, V. - MAJER, E. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství, část II.* Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007.

Uzavřená otázka nabízí přesný sumář výběrů odpovědí. Přesný výběr odpovědí respondentovi neumožňuje jinou volbu než tu, která je mu nabízena. Na rozdíl od otevřené nebo polootevřené otázky, která umožní respondentovi vyjádřit takové názory, které nebyly vůbec předpokládány. Nevýhodou tohoto formátu je rozmanitost odpovědí a náročné zpracování získaných dat. Základem budou otázky uzavřené, které umožní přehledné zpracování výsledků v grafické podobě. Následně bude provedena analýza získaných dat, jejich vyhodnocení a porovnání s teoretickými poznatky. V případě zjištěných nedostatků zejména u podnikatelů bude navrženo vhodné řešení ke zvýšení jejich informovanosti o právech a povinnostech kontrolovaných subjektů.

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 Právní úprava živností v České republice

3.1.1 Ministerstvo průmyslu a obchodu, hierarchie a struktura

Ministerstvo průmyslu a obchodu je ústředním orgánem státní správy pro:⁴

- průmyslovou politiku, energetickou politiku, obchodní politiku v kontextu jednotného trhu EU, proexportní politiku, tvorbu jednotné surovinové politiky a využívání nerostného bohatství,
- podporu podnikání a investování v oblasti zpracovatelského průmyslu i průmyslového výzkumu a vývoje, techniky a technologií včetně využití evropských fondů v této oblasti,
- vnitřní obchod a ochranu zájmů spotřebitelů v kontextu evropské spotřebitelské politiky,
- **podporu malých a středních podniků, s výjimkou regionální podpory podnikání, a pro rozvoj živnostenského podnikání a využívání evropských fondů v této oblasti,**
- technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
- elektronické komunikace a poštovní služby

V čele ministerstva průmyslu a obchodu stojí ministr, pro jeho přípravu k výkonu funkce, tvorbu předpisů, zákonů, nařízení a projevů úřadu ve styku s veřejností, tvorbu metodických pokynů, jsou v přímé podřízenosti zřízeny následující celky. Kancelář ministra, Odbor kontroly a interního auditu a Odbor bezpečnosti a krizového řízení.

Hierarchie tohoto úřadu⁵ je dále strukturována na několik sekcí, které jsou dále tříděny na různé odbory a oddělení. Pro tuto práci postačí zaměřením se na Sekci hospodářské politiky a podnikání, která je opět tvořena odbory včetně Odboru živností

---

⁴ <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/ministerstvo/o-ministerstvu/pusobnost-ministerstva/pusobnost-ministerstva--1926/>

⁵ <https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/ministerstvo/o-ministerstvu/2020/12/MPO-ORGANIZACNI-SCHEMA-210101.pdf>

a spotřebitelské legislativy, do jehož kompetence a spádovosti patří Živnostenské úřady a jejich kontrolní činnosti čímž se budeme dále zabývat v této práci.

Ministerstvo průmyslu a obchodu metodicky řídí Krajské a Obecní živnostenské úřady, vytváří podklady pro jednotlivé činnosti jejich práce a provádí kontroly jejich úředních postupů, dohlíží na dodržování stanovených norem, předpisů, vyhlášek a zákonů potřebných pro tento výkon státní správy a místní samosprávy.

3.2 Rozdělení živnostenských úřadů

3.2.1 Základní rozdělení živnostenských úřadů

Rozdělení živnostenských úřadů vychází ze zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, platného od 31. 12. 1991 a s účinností od 01. 01. 1992. Dle tohoto zákona dělíme Živnostenské úřady na:

- Obecní živnostenské úřady, kterými jsou odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, a na území hlavního města Prahy živnostenské odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy.
- Krajské živnostenské úřady, kterými jsou odbory krajských úřadů, a na území hlavního města Prahy živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy.
- Živnostenský úřad České republiky⁶.

Živnostenský úřad České republiky, jakožto nejvyšší orgán výkonu státní správy není v současné době zřízen. Do doby zřízení Živnostenského úřadu České republiky vykonává jeho působnost Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky⁷.

3.2.2 Obecní živnostenský úřad

(1) Obecní živnostenský úřad vykonává činnosti v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem, plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy a dále jako centrální registrační místo

---

⁶ § 1 Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

⁷ § 7 Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

a) přijímá přihlášky k registraci nebo oznámení určené správci daně od osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění,

b) přijímá oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení od fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění, a to v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy,

c) přijímá oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení,

d) přijímá oznámení a hlášení fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění vůči zdravotním pojišťovnám v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem.

(2) Obecní živnostenský úřad předává ve lhůtě stanovené zvláštním právním předpisem podání, která obdrží podle odstavce 1, příslušným správním úřadům, které dále postupují podle příslušných zvláštních právních předpisů. Přitom obecní živnostenský úřad neposuzuje úplnost nebo věcnou správnost těchto podání.

(3) Obecní živnostenský úřad je provozovatelem živnostenského rejstříku.

(4) Obecní živnostenský úřad plní funkci jednotného kontaktního místa podle zvláštního právního předpisu.

§ 3

Obecní živnostenský úřad vykonává v souladu s živnostenským zákonem zejména tyto činnosti:

- Ohlášení živnosti.
- Žádost o koncesi.
- Žádost o výpis ze živnostenského rejstříku.
- Žádost o zrušení živnostenského oprávnění.
- Přerušování, pokračování provozování živnosti.
- Zahájení, ukončení provozování živnosti v provozovně.
- Oznámení změny v užívání stavby.

- Oznámení změny v registru živnostenského podnikání.
- Zahájení, ukončení, změna odpovědného zástupce.
- Žádost o zápis do evidence zemědělského podnikatele.
- Oznámení změny v evidenci zemědělského podnikatele.

Obecní živnostenský úřad předává ve lhůtě stanovené zvláštním právním předpisem podání, která obdrží podle odstavce 1, příslušným správním úřadům, které dále postupují podle příslušných zvláštních právních předpisů. Přitom obecní živnostenský úřad neposuzuje úplnost nebo věcnou správnost těchto podání.

3.2.3 Krajské živnostenské úřady

Krajský živnostenský úřad⁸ vykonává řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost, a to včetně výkonu funkce centrálních registračních míst a jednotných kontaktních míst, vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu; obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu může nařídít provedení živnostenské kontroly, dále vykonává tyto činnosti:

- rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím obecních živnostenských úřadů ve svém správním obvodu,
- spolupracuje na úseku živnostenského podnikání s příslušnými správními úřady, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání, s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími,
- je oprávněn vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření = příslušné orgány jsou povinny sdělit krajskému živnostenskému úřadu do 15 dnů tyto skutečnosti,
- je provozovatelem živnostenského rejstříku,
- plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy,

Struktura krajského živnostenského úřadů je poměrně odlišná než u obecních živnostenských úřadů co do počtu zaměstnanců i jednotlivých oddělení.

---

⁸ § 3 Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

3.2.4 Živnostenský úřad České republiky

Živnostenský úřad České republiky⁹ není zřízen, výkon jeho působnosti vykonává Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky.

- zpracovává koncepce v oblasti živnostenského podnikání,
- vykonává řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost vůči krajským živnostenským úřadům; může nařídit živnostenským úřadům provedení živnostenské kontroly,
- v zákonem stanovených případech rozhoduje jako správní orgán první instance,
- rozhoduje o odvolání proti rozhodnutím krajských živnostenských úřadů,
- je správcem živnostenského rejstříku,
- spolupracuje na úseku živnostenského podnikání s příslušnými správními úřady, v jejichž působnosti jsou odvětví, ve kterých se provozuje živnostenské podnikání, s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími,
- je oprávněn vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření = jsou příslušné orgány povinny sdělit Živnostenskému úřadu České republiky do 15 dnů,
- plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy.

3.2.5 Živnostenský rejstřík

Ministerstvo průmyslu a obchodu spravuje informační systém veřejné správy, který se nazývá Živnostenský rejstřík, do něhož jsou zaznamenávány údaje o podnikatelích, které jsou stanoveny v živnostenském zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Správcem je dle výše uvedeného zákona, Živnostenský úřad České republiky, resp. Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Tento informační systém je provozován krajskými i obecními úřady, je veden elektronicky a spadá do kompetence oddělení registru podnikatelů. Všichni podnikatelé, kteří podnikají nebo chtějí zahájit podnikatelskou činnost, jsou povinni být v tomto rejstříku evidováni.

---

⁹ § 5 Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

V centrálním registračním místě ve vztahu k živnostenskému úřadů je možné prostřednictvím jednotného registračního formuláře učinit tyto registrace, respektive přihlášky a hlášení do následujících evidencí:

- ohlášení živnosti, žádost o koncesi,
- oznámení změny,
- žádost o zrušení živnostenského oprávnění,
- oznámení o zahájení/ukončení provozování živnosti v provozovně,
- oznámení o přerušení provozování živnosti,
- oznámení o pokračování v provozování živnosti před uplynutím doby, na kterou bylo provozování živnosti přerušeno.
- Do živnostenského rejstříku se zapisují např. následující údaje:
- u fyzické osoby identifikační údaje, které jsou – jméno, příjmení, titul nebo vědecká hodnost, státní občanství (zahraniční fyzické osoby uvedou adresu místa pobytu v České republice, pokud byl pobyt povolen), adresa bydliště, rodné číslo, bylo-li přiděleno, datum narození, identifikační číslo osoby, má-li obchodní firmu, obchodní firma a adresa sídla,
- předmět podnikání,
- druh živnosti, (viz rozdělení),
- provozovna nebo provozovny, v nichž je živnost provozována, s výjimkou automatů a mobilních provozoven, s údaji podle § 17 odst. 5 písm. c) a d), včetně identifikačního čísla provozovny
- doba platnosti živnostenského oprávnění,
- datum vzniku živnostenského oprávnění,
- doba pozastavení nebo přerušení provozování živnosti,
- datum zániku živnostenského oprávnění¹⁰.

Všechny údaje vedené v živnostenském rejstříku jsou veřejné, vyjma údajů o pokutách uložených živnostenskými úřady a sankčních opatřeních uložených jinými správními orgány v souvislosti s podnikáním, údajů o bydlišti a místě pobytu na území ČR, bydlišti mimo území ČR a rodných čísel, které jsou sdělovány pouze podnikatelům,

---

¹⁰ § 60 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

kterých se údaje týkají, správnímu orgánu, který tyto údaje potřebuje pro výkon své činnosti.

3.2.6 Rozdělení živností

Každý občan České republiky i podnikatelé z ostatních členských zemí Evropské unie, který splňuje všeobecné podmínky pro provozování živnosti, dle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání §6, může svobodně podnikat na základě své získané odbornosti a praxe. V listině základních práv a svobod ČR, Hlava čtvrtá, Hospodářská, sociální a kulturní práva, článek 26 je psáno: „Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“ Zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.

3.2.7 Podmínky vzniku živnostenského oprávnění

Každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje; podmínky stanoví zákon¹¹. Mezi **všeobecné podmínky** k provozování živnosti patří **plná svéprávnost a bezúhonnost**.

Obecně plnou svéprávnost získává jedinec dosažením zletilosti. Zletilosti nabývá fyzická osoba dosažením věku 18 let nebo osoba starší šestnácti let rozhodnutím soudu, tzv. emancipací.

Horzinková (2003) uvádí, že provozovat živnost mohou i osoby, které nemají způsobilost k právním úkonům, pokud je tato činnost provozována osobou odpovědného zástupce, který je plně způsobilý k právním úkonům¹². Zákon umožňuje, aby se podnikatelem stala i osoba, která pro nedostatek věku nebo z rozhodnutí soudu nemá plnou svéprávnost. Jménem a na účet takové osoby může být živnost provozována na návrh jejího zákonného zástupce a se souhlasem soudu. Jedná za ni zákonný zástupce, který se souhlasem soudu ustanoví odpovědného zástupce a ohlásí živnost nebo požádá o koncesi. Tento případ může nastat například v případě zděděné živnosti, ve které chce nezletilý potomek pokračovat.

---

¹¹ § 6 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

¹² HORZINKOVÁ, E.: *Živnostenský zákon v praxi*, Nakladatelství ANAG, Ostrava 2003, s. 30

Kromě plné svéprávnosti je další podmínkou bezúhonnost. Za bezúhonnou se nebude považovat osoba pravomocně odsouzená:

- pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání nebo
- pro jiný úmyslný trestný čin, jestliže je vzhledem k povaze živnosti a osobě pachatele obava, že se dopustí stejného, nebo podobného činu při provozování živnosti.

V prvním případě ke ztrátě bezúhonnosti postačí spáchání trestného činu i z nedbalosti, ve druhém případě musí být zavinění úmyslné.

Kromě všeobecných podmínek, jejichž splnění umožní každému provozovat živnosti volně, zákon upravuje také takzvané **zvláštní podmínky provozování živností**. Důvodem je zajištění ochrany života, zdraví nebo jiných hodnot u vybraných druhů živností. Výkon takových živností je zapotřebí provozovat osobami odborně způsobilými. Odbornou způsobilost pro řemeslné živnosti mají zájemci, kteří prokáží alternativně:

- řádné ukončení učebního oboru s tříletou praxí v oboru, popř. příbuzném oboru (u oční optiky se vyžaduje pětiletá praxe) nebo složení závěrečné zkoušky na středním odborném učilišti a stejně dlouho praxi.
- Vykonání maturitní zkoušky na střední odborné škole nebo na gymnáziu s předměty odborné výchovy, nebo nástavbovém studiu ve stejném oboru a dvouletou praxí.
- Absolvování vysoké školy v příslušném oboru nebo ekonomického oboru a dvouletou praxí.

Avšak i nevystudovaný zájemce o podnikání v určitém oboru může získat potřebné znalosti a praktické dovednosti jinak. Svou odbornou způsobilost může prokázat dokladem o úspěšném složení kvalifikační zkoušky. Získáním oprávnění k provozování živnosti a odbornosti žadatele jsou živnosti děleny dle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, § 9, na ohlašovací a koncesované.

3.2.7.1 Živnosti ohlašovací

Živnosti ohlašovací jsou takové živnosti, které při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě ohlášení.

Ohlašovací živnosti se dělí na:

- živnosti řemeslné¹³, jsou živnosti uvedené v příloze č. 1 z živ. Zákonu. Podmínkou provozování živnosti odborná způsobilost, která je specifikována v zákoně č. 455/1991 Sb. Zákon o živnostenském podnikání § 21 a 22, odborná způsobilost je určena převážně dokladem o řádném ukončení vzdělání v daném oboru, tento doklad může být nahrazen dokladem o řádném ukončení vzdělání v příbuzném oboru. Pojmem vzdělání je pro tento účel myšleno střední odborné učiliště, střední škola, vyšší odborná a vysoká škola v daném oboru.)
- živnosti vázané, podmínkou provozování živnosti je odborná způsobilost uvedená v zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání v § 24 a v příloze č. 2¹⁴ k tomuto zákonu, není-li dále stanoveno jinak (žadatel o živnost vázanou musí opět splňovat patřičné vzdělání v daném oboru)
- živnost volná, u které není jako podmínka provozování živnosti odborná způsobilost stanovena a v zákoně č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání, podmínky pro toto živ. oprávnění jsou uvedeny v § 25 a seznam těchto živností je uveden v příloze č. 4¹⁵ k tomuto zákonu. (pro získání oprávnění k volné živnosti není potřeba prokazování odborné ani jiné způsobilosti, ale musí být splněny všeobecné podmínky)

3.2.7.2 Živnosti koncesované

Živnosti koncesované jsou definovány a blíže popsány v § 26, ve kterém je odkaz na přílohu č. 3 živnostenského zákona. Právo provozovat koncesovanou živnost je vázáno na udělení koncese. Zájemce musí požádat živnostenský úřad a ten rozhodne, zda koncesi udělí nebo neudělí. Koncesované živnosti nejsou nárokové. To znamená, že koncesi nemusí získat ani zájemce, který splňuje zákonem stanovené podmínky. Pro koncesované živnosti je nutná takzvaná spolehlivost, která sice není v textu zákona přesně definována, pouze se uvádí hlediska, ke kterým se přihlíží. Podnikatel musí být schopen provozovat činnost, která je předmětem jeho podnikání, se zřetelem na ochranu života, zdraví, majetkových a jiných práv osob a veřejných zájmů. Za spolehlivou nemusí být považována

¹³ Příloha 1, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

¹⁴ Příloha 2, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

¹⁵ Příloha 4, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

osoba, která sice nebyla pravomocně odsouzena za trestný čin, ale dopouští se přestupků a je známa svým návykem na alkohol či drogy, případně svým agresivním jednáním.

3.3 Kontrolní činnost živnostenských úřadů

Neoddělitelnou součástí živnostenské správy tvoří více než dvě desetiletí živnostenská kontrola. Ustanovení týkající se živnostenské kontroly byla do živnostenského zákona vtělena s účinností od 1. 1. 1996.¹⁶

3.3.1 Legislativa a právní předpisy živnostenské kontroly

Zákon přistupuje k pojmu „živnostenská kontrola“ celkem benevolentně. Přímou definici pojmu živnostenské kontroly věcně neobsahuje. Z logického výkladu však vyplývá, že se jedná o kontrolu živnostenského úřadu vůči podnikatelským subjektům, které svou podnikatelskou činnost vykonávají dle živnostenského zákona. Mezi nejzákladnější kontrolu lze zařadit případ, zda podnikatel, který podniká v činnosti, je vůbec držitelem platného živnostenského oprávnění. Obecně lze konstatovat, že se nejedná pouze o kontrolu povinností vyplývajících ze živnostenského zákona, které musí podnikatel plnit, ale i dalších předpisů vztahujících se na živnostenské podnikání.

Horzinková (2003) uvádí, že „živnostenská kontrola spočívá v kontrole dodržování povinností stanovených Živnostenským zákonem, povinností vyplývajících pro podnikatele ze zvláštních právních předpisů a u koncesovaných živností též povinností vyplývajících z podmínek uložených v koncesní listině.“¹⁷

Živnostenská kontrola je v živnostenském zákoně upravena v § 60a - §60d. Podle zákona Živnostenskou kontrolu provádějí v rámci své působnosti živnostenské úřady, které sledují, zda a jak jsou plněny povinnosti stanovené živnostenským zákonem, ustanoveními zvláštních právních předpisů vztahujícími se na živnostenské podnikání, poskytování služeb podle § 69a a na podmínky provozování živnosti uložené v rozhodnutí o udělení koncese“.

Zákon se také zabývá právy a povinnostmi zainteresovaných subjektů na „**úseku informovanosti**“. V §60 b) živnostenského zákona se uvádí, že „*Vydává-li obec nebo kraj průkaz osoby vykonávající kontrolu, prokazují se zaměstnanci živnostenského úřadu při kontrole tímto průkazem. Nevydává-li obec nebo kraj průkaz podle věty první, prokazují se*

---

¹⁶ KUNŠTÁTOVÁ, T., SOLOMONOVÁ, K., DICKELT, F., BALADA, L.: Živnostenský zákon-Komentář, C. H. Beck, Praha 2019, s. 199

¹⁷ HORZINKOVÁ, E.: Živnostenský zákon v praxi, Nakladatelství ANAG, Ostrava 2003, s. 84

zaměstnanci živnostenského úřadu vykonávající kontrolu písemným pověřením k jednotlivé kontrole“¹⁸.

Kontrolovaný subjekt má tedy možnost si ověřit, kdo kontrolu provádí. Zákon ukládá zaměstnancům živnostenského úřadu povinnost se prokázat průkazem, nebo písemným pověřením k jednotlivé kontrole. Jinými slovy, živnostenskou kontrolu nemůže provádět kdokoliv.

Následně § 60b pokračuje větou *„Poskytnutí informací o výsledku kontroly u podnikatele nebo o výsledku správního řízení vedeného s podnikatelem jinému správnímu orgánu na základě jeho žádosti a pro účely kontroly nebo správního řízení není porušením mlčenlivosti zaměstnance podle zvláštního právního předpisu“¹⁹*, tedy připouští možnost předávání informací o provedené kontrole, případně o výsledku správního řízení mezi jednotlivými úřady. V praxi se bude jednat o poskytnutí informací například finančnímu, případně celnímu úřadu. V jednom konkrétním případě zákon přesně hovoří, kterému úřadu to bude. *„Živnostenské úřady kontrolují dodržování povinností při značení lihu a nakládání s lihem podle zákona upravujícího povinné značení lihu, pokud porušení těchto povinností zjistí při výkonu své jiné působnosti, a dodržování povinností při značení tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně. Zjistí-li, že došlo k porušení povinností, sdělí tuto skutečnost bezodkladně správci spotřební daně“.*

Zákon následně umožňuje kontrolované osobě přizvat v průběhu kontroly jím zvolenou třetí osobu (§60c). Z pohledu podnikatele se jistě jedná o významné oprávnění. Manuálně zručný živnostník nemusí být nutně natolik seznámen příslušnými právními předpisy, aby byl schopen posoudit rozsah svých práv při živnostenské kontrole. V podobných případech může přítomnost třetí osoby být přínosem jak pro kontrolovaného, tak pro samotné kontrolory. Zákon výslovně deklaruje právo podnikatele přizvat si k provádění živnostenské kontrole třetí osobu – rodinného příslušníka, zaměstnance, člena profesní asociace apod. Podnikatel není ve své volbě omezen. Oprávnění slouží ke zvýšení právní jistoty podnikatele coby kontrolované osoby²⁰ *„Nepřítomnost třetí osoby není*

---

¹⁸ § 60b zákona číslo 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

¹⁹ § 60b zákona číslo 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

²⁰ KUNŠTÁTOVÁ, T., SOLOMONOVÁ, K., DICKELT, F., BALADA, L.: Živnostenský zákon-Komentář, C. H. Beck, Praha 2019, s. 201

*důvodem k přerušení kontroly.*²¹ Toto ustanovení lze považovat za velmi praktické. Lze se domnívat, že v případě, že by započatá kontrola měla být přerušena do příchodu třetí osoby, mohl by být tento institut kontrolovanými významně zneužíván tím, že by docházelo ke zbytečným průtahům. Třetí osobou může být zaměstnanec, rodinný příslušník apod.

Jako právně podstatnou informaci sděluje účastníkům kontroly § 60d: „*Živnostenský úřad může rozhodnutím uložit podnikateli odstranění nedostatků zjištěných při provozování živnosti*“²² Ustanovení dává kontrole možnost při zjištění nedostatků tyto na místě opravit. Uvedení věci do řádného stavu není klasickou sankcí. Zákon tedy dává všem informaci o nejen nástroji nápravy věci, ale také rozšiřuje možnosti řešení zjištěných nedostatků. V širokém slova smyslu by mohl být kontrolor vnímán i jako „metodik správné praxe“, nikoliv pouze nepopulární kontrolní mechanismus byrokratického státu.

3.3.2 Podnět k provedení kontroly

Živnostenská kontrola je zahajována výhradně z moci úřední. Podnět k provedení kontroly sice může podat jakákoliv osoba, ta však nemá na její provedení žádný nárok. Rozhodnutí o tom, zda bude kontrola provedena, je záležitostí živnostenského úřadu.²³

Sice úřad nemusí kontrolu provést, ale k podnětu se obvykle přistupuje jako k druhu podnětu podle správního řádu²⁴. § 42. Jinými slovy, pokud o to podatel podnětu požádá, musí ho kontrolní orgán ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, vyrozumět, jak podnět vyřídil. S ohledem na principy dobré správy by ale měl živnostenský úřad podateli odpovědět vždy. Pokud se podatel obrátí na živnostenský úřad s podnětem k provedení kontroly, má logicky zájem i na poskytnutí informací, jak bylo s podnětem naloženo.²⁵

---

²¹ HORZINKOVÁ, E.: *Živnostenský zákon v praxi*, Nakladatelství ANAG, Ostrava 2003, s. 84

²² § 60d zákona číslo 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

²³ KUNŠTÁTOVÁ, T., SOLOMONOVÁ, K., DICKELT, F., BALADA, L.: *Živnostenský zákon-Komentář*, C. H. Beck, Praha 2019, s. 198

²⁴ § 42 zákona číslo 500/2004 Sb., správní řád.

²⁵ KUNŠTÁTOVÁ, T., SOLOMONOVÁ, K., DICKELT, F., BALADA, L.: *Živnostenský zákon-Komentář*, C. H. Beck, Praha 2019, s. 199

3.3.3 Průběh a ukončení živnostenské kontroly

Než je kontrola z moci úřední zahájena, lze již v této fázi provádět právní úkony. Kontrolní orgán může opatřovat podklady pro posouzení, zda vůbec kontrolu zahájit. Anonymní podněty nemusí odpovídat objektivní skutečnosti. Pokud se kontrolní orgán rozhodne kontrolu zahájit, kontrola může začít několika způsoby²⁶:

- Tím nejběžnějším způsobem bude **Předložení pověření ke kontrole** – tento způsob bude využitelný v samotných provozovnách. Kontroloři jednoduše předloží průkaz, nebo písemné pověření ke kontrole. Pověření ke kontrole může být předloženo i jiné osobě, než je samotný podnikatel, například zaměstnanec. Je přípustná možnost zahájit kontrolu i tehdy, pokud nebude sám podnikatel v danou chvíli přítomen na místě kontroly, tj. například v provozovně²⁷.
- Dalším častým způsobem je doručení **oznámení o zahájení kontroly** – kontrola v těchto případech bývá zahájena dnem doručení. Není třeba kontrolu skrývat, oznámení může obsahovat, jaká součinnost se od podnikatele očekává.
- Jinou možností bývá **Provedení prvního kontrolního úkonu** – tato „skrytá kontrola“ se využívá v případech, kdy by oznámení o kontrole zcela zmařilo účel kontroly. Bývá využíván takzvaný „kontrolní nákup“, aby se skrytě zjistilo, zda není zákazník poškozován na kvalitě či kvantitě.

Základní povinností kontrolního orgánu po ukončení kontrolních úkonů je vyhotovit písemný protokol o celé kontrole. Je nezbytné zejména popsat skutečnosti, které byly kontrolou zjištěny. Protokol konstatuje zjištěný stav, zdali podnikatel plní povinnosti, které byly předmětem kontroly, případně jsou plněny chybně, nebo neplněny vůbec. Protokol o kontrole nemá sankční charakter. V případě nesouhlasu má podnikatel možnost se bránit formou námítky, kterou lze podat do 15 dnů od doručení protokolu o kontrole (v protokolu může být vyznačena i lhůta delší). Lhůta pro podání námítky je také důležitá pro ukončení kontroly, neboť po jejím marném uplynutí samotná kontrola skončí.

---

²⁶ Vlastní zjištění na živnostenském úřadě v Litoměřicích

²⁷ VEDRAL, J. *Kontrolní řád: komentář*. Praha, BOVA POLYGON, 2015, s. 76

3.3.4 Zákon č. 255/2012 Sb. Zákon o kontrole (kontrolní řád)

Kontrolní řád nahradil zákon 552/1991 Sb. O státní kontrole, důvodem přijetí „nového“ (vyhlášení zákona 14. 6. 2012, s účinností od 1. 1. 2014 v pozdějším znění zákona z roku 2017) zákona bylo sjednocení, zpřehlednění a zjednodušení procesních pravidel kontroly v rámci veřejné správy a v rámci vztahů nadřízenosti a podřízenosti. Kontrolní řád se neaplikuje na vnitřní kontroly prováděné v rámci jednoho subjektu neboli orgánu. Kontrola veřejné správy, kontrola výkonu státní správy, realizovaná v rámci instančních vztahů nadřízenosti a podřízenosti kontrolního orgánu a kontrolované osoby (vztah mezi samostatnými subjekty). Postup podle obecných pravidel kontrolní činnosti se uplatní jen, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

Kontrola je součástí veřejné moci, kontrolní řád nedopadá na soukromoprávní vztahy.

Kontrolní orgán je orgán moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků, jiných orgánů a právnických nebo fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Pro potřebu této práce živnostenské úřady krajské, obecní, a České republiky (Ministerstvo průmyslu a obchodu).

Kontrolovanou osobou může být dle tohoto řádu orgán moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků, jiných orgánů a právnických nebo fyzických osob²⁸ (živnostníci, podnikatelé).

KONTROLA § 2

V kontrolním řádu „kontrola“ definice a jednotlivé typy kontrol však nejsou kontrolním řádem vymezené („dozor, inspekce, dohled, přezkum, atd.“), materiálně právní vymezení pojmů.

„Kontrolní orgán při kontrole zjišťuje, jak kontrolovaná osoba plní povinnosti, které jí vyplývají z jiných právních předpisů nebo které jí byly uloženy na základě těchto předpisů“²⁹. Při kontrole záleží na druhu živnosti, náplni vykonávané činnosti, druhu

²⁸ § 1 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole.

²⁹ § 2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole.

poskytovaných služeb, potažmo zboží. Kontrolu podle kontrolního řádu lze charakterizovat jako formalizovaný časově ohraničený proces („postup“), který je vymezen okamžikem jejího zahájení a ukončení (§ 5 a § 18 kontrolního řádu) a jehož formalizovaným výstupem je kontrolní protokol. Současně jde o postup vztahující se ke konkrétní (kontrolované) osobě (nebo orgánu) a konkrétnímu předmětu kontroly, kterým je činnost (část činnosti) konkrétní osoby nebo orgánu. Nutnost individualizace kontrolované osoby (či osob) a její činnosti, která je předmětem kontroly, lze dovést především z povinných náležitostí kontrolního protokolu, kterými jsou rovněž označeny kontrolované osoby a předmětu kontroly.

Obecné vymezení kontroly – pozitivní vymezení: zjišťování, jak kontrolovaná osoba plní povinnosti, vyplývající z právních předpisů nebo na jejich základě uložených. (jiné skutečnosti nelze v rámci kontroly coby výkonu veřejné moci zjišťovat).

Obecné vymezení kontroly – negativní vymezení: součástí kontroly není ukládání povinností (respektive ukládání opatření k nápravě a ukládání sankcí) – nejde o procesní součást kontroly, avšak o řízení navazující (zpravidla správní řízení).

Příklady typů kontrol:

- Z nadřízeného stupně – ministerstvo průmyslu a obchodu = živnostenský úřad ČR kontroluje a metodicky řídí krajské živnostenské úřady, které kontrolují a metodicky řídí obecní živnostenské úřady
- Z hlediska kontrolní činnosti Ministerstva průmyslu a obchodu se jedná o kontrolu výkonu státní správy v přenesené působnosti v oblasti živnostenského podnikání u uvedených správních orgánů – 14 krajských živnostenských úřadů, jimiž jsou příslušné odbory krajských úřadů (13), a na území hlavního města Prahy odbor živnostenský a občansko-správní Magistrátu hlavního města Prahy (1). Krajské živnostenské úřady mají ve své působnosti na starosti 227 obecních krajských úřadů.
- Příklady typů kontrol živnostenských úřadů vůči subjektům provozující živnost:
- Kontroly na živnostenském úřadě po předvolání ke kontrole
- Kontroly kamenných provozoven, prostorů určených k podnikání, na místě dílny automechaniků

- Kontroly v prostoru tržnic, stánky (oslavy města, vinobraní, atd.)
- Kontroly živnostníků, kteří vykonávají svou živnost mimo provozovnu např. stavby, zemědělské pastviny, orná půda a další.

ÚKONY PŘEDCHÁZEJÍCÍ KONTROLE § 3

Kontrolní orgán může postupovat dle kontrolního řádu v analogii k postupu před zahájením řízení podle Zákona č. 500/2004 Sb. Zákon správní řád, uplatnění tohoto je na úvaze kontrolního orgánu.

Cílem těchto předběžných úkonů je opatřit podklady pro úvahu o zahájení/nezahájení kontroly daného subjektu fyzické nebo právnické osoby. Mezi tyto úkony patří např. ohledání místa, shromáždění listin a dokumentů, cílené sledování místa a osob, nákup zboží, „čerpání“ služby a jiné.

O těchto úkonech se pořizuje záznam, který zůstane jediným úkonem ve věci, nebo se stane podkladem kontrolních zjištění v protokolu.

PRŮBĚH KONTROLY, POVĚŘENÍ KE KONTROLE § 4

„Kontrolující osoba“ – fyzická osoba, kterou kontrolní orgán k tomu pověřil („kontrolní pracovník“ pracovník kontrolního orgánu, živnostenských úřadů).

„Nadřízená osoba kontrolujícího“ vydá „kontrolující osobě/osobám“ pověření ke kontrole na základě kterého se bude prokazovat před samotným zahájením kontroly. V případě větší skupiny kontrolujících se určí „vedoucí kontrolní skupiny“.

Pověření kontrolního orgánu ke kontrolní činnosti musí být písemné (jednotlivá kontrola ad hoc), nebo vydáním kontrolního průkazu k identifikaci „kontrolující osoby“ (zpravidla při dlouhodobějším pověření).

ZAHÁJENÍ KONTROLY § 5

O zahájení kontroly rozhoduje vždy kontrolní orgán, je pouze na rozhodnutí kontrolního orgánu, jestli kontrolu zahájí nebo nezahájí (při podaných podnětech obecně platí ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, § 42).

Zahájení kontroly začíná předložením pověření ke kontrole v místě kontroly – kontrolované nebo jiné osobě³⁰.

Zahájení kontroly může být zahájeno i předchozím oznámením – oznámení o zahájení kontroly (kontrolní řád), § 5 odstavec 2 písmeno b), v tomto případě musí být předloženo pověření o kontrole, seznam kontrolujících osob (dbát dodržení o dostavení se všech kontrolujících a platném pověření) toto vše uvést v oznámení s určením vedoucího kontrolní skupiny.

Kontrolu, může kontrolní orgán zahájit i jiným úkonem např. kontrolním nákupem, provedením objednávky v restauraci atd., tj. bezprostředně předcházející úkon kontroly.

Kontrolovaná osoba = podnikatel vlastník, pokud není přítomen u kontroly, musí být vyrozuměn o zahájení kontroly. Další osobou účastnící se kontroly může být např. „osoba povinná“ (má aktivní vztah ke kontrolované osobě), a osoba jednající jménem kontrolované osoby – plná moc.

PŘIZVANÉ OSOBY § 6

Kontrolní orgán „kontrolující“ si může ke kontrole přizvat tzv. přizvanou osobu, která nemá postavení kontrolujícího. Podmínkou účasti přizvané osoby je vazba na splnění účelu kontroly.

Přizvaná osoba obdrží od kontrolního orgánu obdobu pověření ke kontrole, tj. dokument opravňující k účasti na kontrole. Součástí dokumentu je dále poučení o způsobu kontroly, právech a povinnostech přizvané osoby. Za chování a konání přizvané osoby nese odpovědnost vždy kontrolní orgán. Přizvané osobě vzniká povinnost mlčenlivosti.

VSTUP NA POZEMKY, DO STAVEB A JINÝCH PROSTOR § 7

Vstup do takovýchto prostorů, závisí na „zahájení kontroly“ = kontrola musí být zahájena!

---

³⁰ § 5, odstavec 2, písmena a) zákona č. 255/2012 Sb. o kontrole.

V úkonech předcházejících kontrole by měl kontrolní orgán zvážit všechny možnosti tak, aby vstup do těchto prostor byl v souladu s ústavně zaručenými právy kontrolovaného (čl. 12 Listiny práv a svobod, nedotknutelnost obydlí).

Pokud vstup na stavby, pozemky nebo další prostory souvis s výkonem a zaměřením kontroly, tento vstup nevynucovat násilím tzn. využít podpůrné prostředky např. pokutu za nesoučinnost kontrolovaného³¹.

Zákonný vstup kontrolujícího do obydlí kontrolovaného, důvodem může být skutečnost, že tyto prostory nebo jejich část slouží k podnikání, tj. sídlo, místo podnikání nebo provozovna je zapsána v živnostenském rejstříku. Kontrola, kontroluje, zda je zde taková činnost skutečně prováděna, tudíž se prokáže, že tyto prostory opravdu slouží k dané věci. Může nastat skutečnost, že kontrola odhalí nenahlášenou provozovnu.

DALŠÍ PRÁVA KONTROLUJÍCÍHO § 8

Kontrolní orgán může požadovat legitimní kontrolu totožnosti fyzických osob přítomných v prostorách kontroly, pokud plní úkoly kontrolované osoby a dále legitimní kontrolu osob, jež mohou přispět ke splnění účelu kontroly.

Provádění kontrolních nákupů, objednání si vzorků, které poslouží ke kontrolnímu šetření, sledování, provádění prohlídek nebo potřebného měření pro naplnění účelu kontroly živnostenských úřadů.

Kontrolující fyzická osoba může o kontrole pořizovat zvukový a obrazový záznam i s nesouhlasem kontrolovaného subjektu, toto může kontrola provádět i při kontrolním nákupu jako součást prvního úkonu při zahájení kontroly.

Jsou kladeny požadavky na součinnost kontrolované osoby k naplnění účelu kontroly. „Požadovat poskytnutí údajů, dokumentů a věcí vztahujících se k předmětu kontroly nebo k činnosti kontrolované osoby (dále jen „podklady“); v odůvodněných případech může kontrolující zajišťovat originální podklady“³².

---

³¹ § 15, 16 Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole

³² § 8 c) Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole

POVINNOSTI KONTROLUJÍCÍHO § 9

Prokázat se kontrolovanému pověřením ke kontrole. Dle potřeby předložit další dokument, který dokáže, že se jedná o osobu uvedenou v pověření.

V nezbytném rozsahu provádět kontrolu nebo šetření, kterým zajistí kontrolu daná věci, tudíž předmět kontroly.

Respektovat práva a oprávněné zájmy kontrolované osoby, jakož to i ostatních zúčastněných při kontrolním šetření po celou dobu průběhu kontroly.

Při zjištěných nesrovnalostech je kontrolující oprávněn zajistit dokumenty nebo věci, u kterých toto vzniklo, jeho povinností je vydat v tomto případě potvrzení o zajištění těchto originálních podkladů, pominou-li důvody jejich odebrání, neprodleně je vrátit kontrolovanému podnikateli

Nebránit kontrolované osobě účastnit se kontroly v prostoru kde se kontrola provádí, pokud to není v rozporu a nebrání-li to splnění účelu provedení kontroly,

Vyhotovit protokol o kontrole a doručit jeho stejnopis kontrolované osobě³³.

PRÁVA A POVINNOSTI KONTROLOVANÉ A POVINNÉ OSOBY § 10

Kontrolovaná osoba je oprávněna vyžádat od kontrolního orgánu pověření ke kontrole nebo další dokument, který prokáže totožnost a potvrdí, že se jedná o osobu uvedenou v pověření ke kontrole,

Může se domnívat, že kontrolující nebo přizvané osoby jsou vůči kontrolované osobě podjati,

Má právo seznámit se s obsahem a výsledkem sepsaného protokolu o kontrole, vyjádřit se k těmto skutečnostem např. podáním odporu, námitkou.

Kontrolovaná osoba je povinna vytvořit podmínky pro výkon kontroly, umožnit kontrolujícímu výkon jeho oprávnění stanovených tímto zákonem a poskytovat k tomu potřebnou součinnost a podat ve lhůtě určené kontrolujícím písemnou zprávu o odstranění nebo prevenci nedostatků zjištěných kontrolou, pokud o to kontrolující požádá³⁴.

Povinná osoba poskytuje jen součinnost potřebnou k výkonu kontroly, a to poté, není-li možné součinnost zajistit od osoby kontrolované.

³³ § 9 f zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole

³⁴ § 10, odstavec 2) zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole

PROTOKOL O KONTRTOLE § 12

Základním dokumentem završujícím proces kontroly je „Protokol o kontrole“, náležitosti tohoto dokumentu jsou odvozeny od průběhu dané kontroly a rozsahu jejího předmětu neboli účelu.

Základní obsah, který je v dokumentu zachycen vždy je:

- označení kontrolního orgánu a kontrolujícího,
- označení ustanovení právního předpisu vymezujícího pravomoc kontrolního orgánu k výkonu kontroly,
- označení přizvané osoby, včetně důvodu jejího přizvání,
- označení kontrolované osoby,
- označení předmětu kontroly,
- kontrolní úkon, jímž byla kontrola zahájena, a den, kdy byl tento kontrolní úkon proveden,
- poslední kontrolní úkon předcházející vyhotovení protokolu o kontrole a den, kdy byl tento kontrolní úkon proveden,
- kontrolní zjištění, obsahující zjištěný stav věci s uvedením nedostatků a označení právních předpisů, které byly porušeny, včetně uvedení podkladů, z kterých tato kontrolní zjištění vycházejí,
- poučení o možnosti podat proti kontrolním zjištěním uvedeným v protokolu o kontrole námitky s uvedením lhůty pro jejich podání a komu se podávají,
- datum vyhotovení,
- podpis kontrolujícího.³⁵

Kontrolní orgán je povinen kontrolovanou osobu s obsahem protokolu a výsledkem kontroly seznámit. Je-li kontrolovaná osoba přítomna v průběhu kontroly, předloží jí protokol k seznámení na místě výkonu kontroly. Provede poučení o odvolání a podání námitek vůči rozhodnutí, doba pro odvolání je 15 dní. Pokud kontrolovaná osoba souhlasí s výsledkem kontroly a nebude se proti tomuto odvolávat, podepíše protokol o kontrole.

---

³⁵ § 12, odstavec 1, písmena a) – k) zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole.

NÁMITKY § 13

Lhůta pro podání námítky je 15 dní ode dne doručení protokolu o kontrole kontrolované osobě, tato lhůta lze prodloužit v protokolu³⁶.

Námítku proti výsledku kontrolní činnosti je nutno podat písemně a musí obsahovat:

- kdo námítku podává,
- proti čemu je námítka podána, uvést konkrétní kontrolní zjištění,
- uvést odůvodnění nesouhlasu s konkrétním zjištěním,
- kdy lze námítku podat,
- k jaké organizaci tuto námítku směřovat.

VYŘIZOVÁNÍ NÁMITEK § 14

Podanou námítku vyřizuje vedoucí kontrolní skupiny nebo kontrolující. Zákonná lhůta je sedmidenní od písemného doručení námítky. Zákon umožňuje prodloužení této lhůty na 30 dnů v případě, že námítku vyřizuje nadřízená osoba. Ovšem v situacích, že je jedná o zvlášť složitý případ, lze lhůtu na vyřízení námítky prodloužit o dalších 30 dnů.

Výsledkem vyřizování námítky jsou následující možnosti:

- námítce se **vyhoví**, tedy uzná se za oprávněnou,
- námítce se **částečně vyhoví**, v praxi to bude znamenat, že část námitek byla oprávněná
- námítka se **zamítne**, například v případě, že jsou námítky vadné a nesplňují požadované náležitosti.

Může však nastat situace, že než dojde k vyřízení námitek, bude s kontrolovanou osobou zahájeno správní řízení. Ať již o uložení sankce nebo opatření k nápravě v přímé souvislosti se skutečností obsaženou v protokolu o kontrole. V případě této situace lze se souhlasem nadřízené osoby kontrolujícího námítky vyřídit v rámci tohoto správního řízení, je-li ke správnímu řízení příslušný jiný správní orgán než kontrolní orgán, který kontrolu

---

³⁶ § 40 zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád.

vykonal, lze se souhlasem nadřízené osoby kontrolujícího námitky předat tomuto správnímu orgánu. O předání námitek kontrolní orgán kontrolovanou osobu vyzoomí.³⁷

PŘESTUPKY § 15

Kontrolovaná osoba je povinna vytvořit podmínky pro výkon kontroly. Rozumí se tím například, že kontrola může být prováděna přímo v provozovně v běžném „kancelářském“ prostředí. Důležitou povinností je umožnit kontrolujícímu výkon jeho oprávnění stanovených zákonem a poskytovat k tomu potřebnou součinnost. Touto povinností je rozumí, že kontrolovaný předloží potřebné dokumenty, které jsou od něj vyžadovány, originální faktury, daňová přiznání apod. Jednou z povinností po kontrole je také podat ve lhůtě určené kontrolujícím písemnou zprávu o odstranění nebo prevenci nedostatků zjištěných kontrolou, pokud o to kontrolující požádá. Tyto povinnosti vyplývají ze zákona o kontrole.³⁸

Nesplnění některé z těchto povinností je přestupkem přesně definovaným v zákoně³⁹. Vymahatelnost povinností, kterými jsou vytvoření podmínek, a poskytnutí součinnosti je dána hrozbou sankce. Za porušení povinností lze pokutu až 500000 Kč.

UKONČENÍ KONTROLY § 18

K ukončení kontroly dochází marným uplynutím lhůty pro podání námitek ode dne převzetí protokolu kontrolovanou osobou, nebo vzdáním se práva podání námitek (uvedením, vzdáním se práva na odvolání nebo podání námitek přímo do protokolu o kontrole, toto musí být učiněno vždy písemně.

V případě podání námitek a došetřením, v den doručení tohoto výsledku šetření kontrolované osobě.

Dnem, ve kterém byly námitky předány k vyřízení správnímu orgánu dle ustanovení § 14 odstavec 3 tohoto zákona ke správnímu řízení, ve kterém bude o námitkách rozhodnuto.

---

³⁷ § 14, 4) zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole.

³⁸ § 10 odst. 2,3) zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole

³⁹ § 15 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole

Ukončením kontroly přestávají být aktivní práva a povinnosti kontrolujících a kontrolované osoby, nelze tak uplatnit správní trestání v případě např. nesoučinnosti s kontrolním orgánem.

Spolupráce kontrolních orgánů vyplývá z plánování kontrol (přizvané osoby), právo na poskytování informací mezi kontrolními orgány, případně dalšími orgány veřejné moci na žádost, respektive při dožádání. Nelze se dovolávat povinnosti mlčenlivosti, povinností kontrolujícího orgánu je informovat o svém kontrolním zjištění orgán oprávněný k ukládání opatření k nápravě nebo sankce.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 Stanovení hypotézy

Lze očekávat, že v právním systému týkajícím se podnikání se bude běžný živnostník jen těžko orientovat. Manuálně zručný živnostník nemusí být zároveň renomovaným právníkem. Z této myšlenky vychází hypotéza bakalářské práce.

Hypotéza: „Domníváme se, že podnikatelé evidovaní na živnostenském úřadě v Litoměřicích jsou **nedostatečně** informováni o svých právech a povinnostech.“

Pro ověření a vyvrácení této hypotézy se zaměříme zejména na informovanost podnikatelů ohledně kontrol pracovníků živnostenského úřadu. Budeme zkoumat, zda úřad poskytuje informace podnikatelům, v jaké míře a jakého obsahu. Nedílnou součástí výzkumu budou odpovědi na standardizované otázky podnikatelských subjektů.

4.2 Využití dotazníkové metody

Pro výzkum informovanosti podnikatelů byly stanoveny následující otázky a prohlášení:

Tabulka 1 Otázky k výzkumu informovanosti

Domníváte se, že Vaše informovanost ve věcech podnikání je na dobré úrovni?
Domníváte se, že se orientujete v předpisech týkajících se Vašeho podnikání?
Nejčastěji vyhledávám potřebné informace na internetu.
Informace od pracovníků živnostenského úřadu považuji za dostačující.
Kontrolu od pracovníků úřadu považuji za užitečnou pro zlepšení mého podnikání.
Ocenil byste od kontrolních pracovníků více metodický přístup než kontrolní?

Zdroj: vlastní výzkum, zpracování: vlastní práce

Cílem otázek je zjistit, zda se podnikatelé sami cítí být dostatečně informováni. Jedná se jejich subjektivní pocit, nikoli o objektivní skutečnost. Otázky byly stanoveny tak, aby byly srozumitelné, stručné a jednoduché na pochopení. První otázka zkoumá, zda vůbec se podnikatelé cítí být o svých právech a povinnostech informováni. Ovšem

živnostníci ji mohou chápat zcela jinak. Například jaké jsou aktuální možnosti v jejich oboru v oblasti čerpání dotací, informace ohledně konkurenčního boje, nebo nových trendů. Druhá otázka je konkrétnější. Usiluje o odpovědi ohledně znalostí předpisů týkajících se předmětu podnikání. Požadovaných vědomostí je velké množství, od předpisů hygienických až po podmínky placení ochrannému svazu autorskému. Třetí otázka předpokládá, že hlavním informačním zdrojem je v současné době internet. Brožurky a tiskopisy jsou jistě přínosem, ale spíše pouhým doplněním. Další otázka se zaměřuje na lidský faktor, konkrétně na pracovníky živnostenského úřadu. Lze očekávat, že uchazeč o povolení, případně již podnikající živnostník se bude pro základní informace obracet právě na tyto pracovníky. V jakém skutečném rozsahu však tuto možnost podnikatelé využívají lze zjistit z odpovědí na tuto otázku. Poslední dvě otázky se zabývají samotnou živnostenskou kontrolou. Pátá otázka se zabývá přínosností kontroly pro samotné živnostníky. Zda předání informací o zjištěných nedostatcích budou podnikatelé vnímat pozitivně tak, aby měli snahu zlepšit své výsledky na úseku dodržování předpisů a nařízení. Poslední otázka zkoumá možnost vnímat kontrolu jako „metodickou konzultaci“ pro zajištění bezvadného chodu živnosti.

Tabulka 2 Systém nabídky uzavřených odpovědí

naprosto souhlasí	spíše souhlasí	spíše nesouhlasí	nesouhlasí
-------------------	----------------	------------------	------------

Zdroj: vlastní výzkum, **zpracování:** vlastní práce

Pro odpovědi byl zvolen systém uzavřených odpovědí, pro lepší grafické zpracování získaných dat. Respondentům nebyla dána možnost neutrální odpovědi ve stylu „nevím“ a podobně, neboť k zadaným otázkám by byl tento výběr zavádějící.

4.3 Distribuce dotazníku a popis zkoumaného vzorku

4.3.1 Distribuce dotazníku

V původním plánu bylo využít následující možnosti distribuce dotazníku:

- **Osobní setkání s podnikateli v provozovnách** – tento způsob by eliminoval možnosti špatné interpretace cílů práce, byla by dána větší

možnost vysvětlit podstatu a také zapracovat do práce nápady samotných podnikatelů, jak více zajistit jejich informovanost.

- **Osobní předání v kanceláři** – cílem bylo využít známosti soukromé účetní, u které si řada živnostníků nechává pomáhat s účetnictvím.
- **Rozeslání pomocí Facebooku** – výhodou této možnosti je snadná distribuce široké vrstvě potenciačních respondentů, nevýhodou je, že všichni živnostníci nemusí používat Facebook.
- **Využití e-mailu** – také snadná možnost, jak poslat žádost o vyplnění dotazníku, ovšem s riziky. Podnikatelé nemusí číst nevyžádanou poštu, jejich schránky mohou být zaplaveny reklamními nabídkami, případně může dojít k nepochopení žádosti.
- **Messenger** – velmi často užívaná a oblíbená aplikace zajišťující snadné rozeslání požadovaného dotazníku, zase ji ale nevyužívá každý.

S ohledem na vládní nařízení je valná část provozoven již téměř rok uzavřená. Situace pro osobní setkání s jednotlivými podnikateli je mimořádně nepříznivá. Od původního záměru oslovit tímto způsobem většinu respondentů bylo upuštěno. Jako nevhodnější možností se ukázalo využití sociálních sítí. Tyto komunikační prostředky mezi lidmi jsou velmi rychlé, mohou být rychle a přesně cílené na danou skupinu respondentů, což je pro dotazníkovou metodu velice efektivní.

Při rozesílání dotazníku jsem oslovil přibližně dvě stovky podnikatelů, živnostníků.

Dotazník byl vytvořen webových stránkách <https://www.survio.com/cs/>, kde je zcela zdarma do počtu 100 respondentů. Následně byl distribuován pomocí aplikace Messenger vybraným podnikatelům s žádostí o jeho vyplnění. Druhá forma byla zvolena prostřednictvím e-mailu. Elektronické adresy podnikatelů z Litoměřicka byly získány na webových stránkách https://cz.kompass.com/d/litomerice/cz_cz042_cz0423/. Následně byli podnikatelé osloveni s žádostí o poskytnutí informací a vyplnění přiloženého dotazníku.

Aplikace Facebook byla využita pro oslovení známých, kteří podnikají v různých oborech a odvětvích podnikatelské činnosti. Mezi oslovenými podnikateli byli např. kadeřnice, instalatéři, elektrikáři, truhláři a automechanici.

Posledním distribučním kanálem byla soukromá účetní, kterou i v „době covidové“ navštěvují drobní podnikatelé a živnostníci. Zde bylo zanecháno několik dotazníků s žádostí o pomoc při osobní distribuci. Podnikatelé, kteří jí navštívili, dostali dotazník a v průběhu návštěvy ho vyplnili.

4.3.2 Popis skupiny respondentů

Cílem práce je se zaměřit na informovanost živnostníků na Litoměřicku, konkrétněji na informovanost těch podnikatelů, kteří spadají pod místní příslušnost živnostenského úřadu v Litoměřicích. Lokalita má svá specifika. Řada podnikatelů se zabývá zejména pohostinstvím, kosmetikou a jinými službami. Je zřejmé, že místní podnikatelé budou specifickou skupinou respondentů. Lze očekávat, že budoucí výsledky se mohou lišit od podobné skupiny například v Praze, nebo v příhraničí.

K charakteristice skupiny patří:

- **Velikost skupiny** – bylo připraveno 200 dotazníků, které budou místním podnikatelům distribuovány. Lze se domnívat, že se jedná o dostatečně velkou skupinu pro získání validních dat.
- **Bez genderového hlediska** – nebudeme posuzovat, zda se jedná o muže či ženu, cílem zkoumání není sociologický závěr.
- **Bez omezení délky podnikání** – osloveny byly podnikatelské subjekty z Litoměřicka, doba podnikání (v Litoměřicích oblíbený termín „živnostníci s tradicí“) není faktorem, který by měl potencionálního respondenta vyřadit ze skupiny dotazovaných.

4.4 Vyhodnocení získaných odpovědí

4.4.1 Návratnost dotazníku

Prostřednictvím sociálních sítí a osobního předání bylo distribuováno celkem 200 dotazníků. Přestože otázky byly uzavřené, takže nevyžadovaly vymýšlet vlastní názor a bylo jich opravdu jen zcela nezbytné množství, návratnost nebyla vysoká. Celkem bylo odevzdáno 54 dotazníků. Všechny dotazníky byly vyhodnoceny, žádný nebyl vyřazen pro neúplnost, nebo jiné vady. K výzkumu bylo využito 27 % dotazníků z celkového počtu.

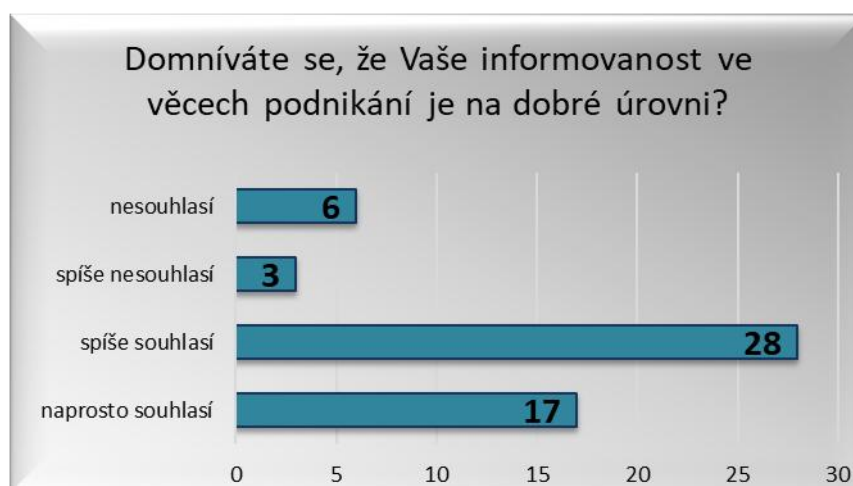
Lze se domnívat, že současná doba nepřeje názorovým průzkumům. Podnikatelé, jejichž provozovny jsou z důvodu vládních nařízení již téměř rok uzavřené, řeší více

existenční problémy, a tak se dotazníkovým šetřením moc nezabývají. I přes jednoduchost a stručnost dotazníku, jehož vyplnění by zabralo jen minimum času, se vrátila jen necelá třetina.

4.4.2 Vyhodnocení samotného dotazníku

Ze získaných odpovědí byly vytvořeny grafy. Grafická zobrazovací metoda se vyznačuje přehledností a srozumitelností. Výsledky jsou na první pohled zřejmé. Za tímto účelem byl vybrán dvojprostorový pruhový graf s popisem a získanými hodnotami.

Graf 1 Výsledkový graf k otázce č. 1

Zdroj: vlastní výzkum, zpracování: vlastní práce

Z odpovědí na první otázku „Domníváte se, že Vaše informovanost ve věcech podnikání je na dobré úrovni?“ je zřejmé, že se podnikatelé domnívají, že znají problematiku podnikání. Celkem 45 respondentů odpovědělo kladně. Otázka nespecifikuje, jakou informovanost má tazatel na mysli. Zda odbornou, případně právní znalost potenciálního trhu. Výsledkem jsou kladné odpovědi, že se respondenti obecně cítí být v problematice podnikání informováni.

Následující otázka již zpřesňuje první dotaz. Něco jiného je ptát se například automechanika na opravu motoru než na doklady, které musí svému zákazníkovi vystavit. Znalost právních předpisů k problematice podnikání je jiným specifíkem. Živnostník musí být aktivní ve vyhledávání informací, které nezbytně potřebuje k výkonu své činnosti. Na základě tohoto předpokladu byla definována druhá otázka: „Domníváte se, že se orientujete v předpisech týkajících se Vašeho podnikání?“

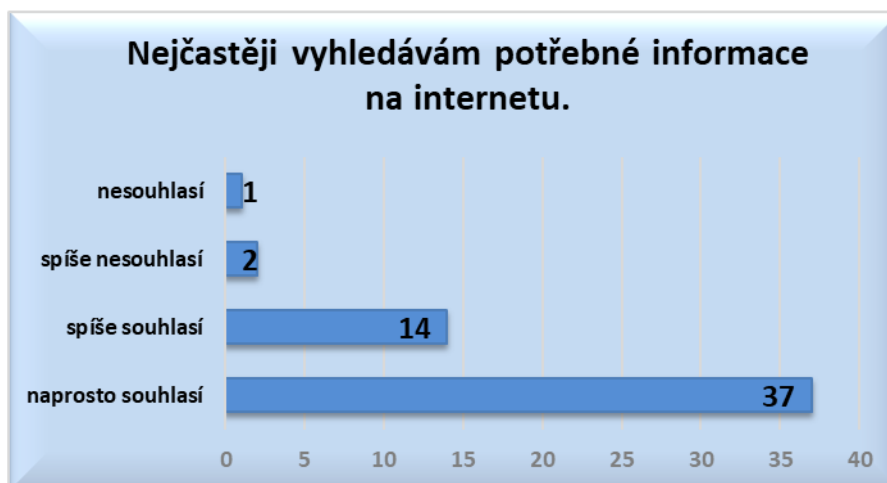
Graf 2 Výsledkový graf k otázce č. 2

Zdroj: vlastní výzkum, zpracování: vlastní práce

Otázka na orientaci v právním prostředí nevyzněla již tak jednoznačně. Více než polovina odpovědí byla nesouhlasná. Z odpovědí se lze domnívat, že podnikatelé si v záplavě předpisů nejsou jisti. Subjektivně se podnikatelé domnívají, že nejsou v právních předpisech dostatečně informováni.

Graf 3 Výsledkový graf k otázce č. 3

Zdroj: vlastní výzkum, zpracování: vlastní práce

Otázka č. 3 počítá s hypotézou, že v dnešní době je internet vyhledávaným zdrojem základních informací. Drtivá většina souhlasných odpovědí tuto domněnku potvrzuje. Pouze jeden respondent odpověděl, že internet jako zdroj nepoužívá. Pro podnikatele se jedná o nejsnadnější a také nejsrozumitelnější zdroj informací. Pro potenciální poskytovatele příslušných instrukcí a aktuálních zpráv se může jednat o významné

médium, přes které lze zájemce oslovovat. V oblíbené SWOT analýze by bylo vhodné řadit internet do kategorie „příležitosti“. Ti, kdo by měli podnikatele informovat, by mohli ještě více využívat internet jako prostředníka při předávání praktických sdělení.

Graf 4 Výsledkový graf k otázce č. 4

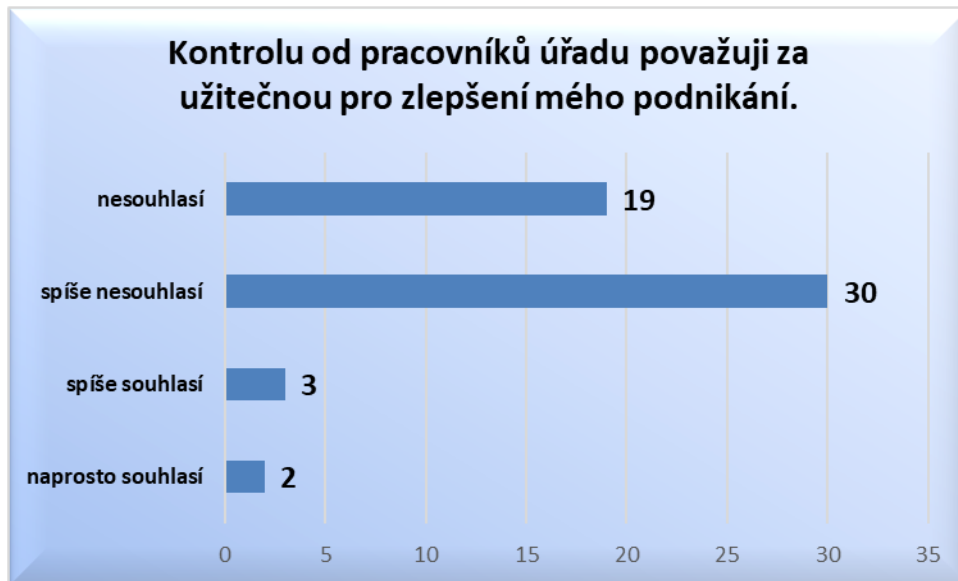

Zdroj: vlastní výzkum, zpracování: vlastní práce

Otázka č. 4 je konkrétně vázána na Živnostenský úřad v Litoměřicích. Výsledky ukazují, že práce úřadu na poli poskytování informací je jedinečná. Závěr, že živnostenský úřad poskytuje dostatečné informace pro podnikatele, je jistě překvapující. Lze tedy usuzovat, že pracovníci úřadu mají problematiku informovanosti zvládnutou. Pokud se pouhých 7,4 % živnostníků, kteří odevzdali dotazník, domnívá, že informace od živnostenského úřadu jsou nedostatečné, tak se jedná o pouhý zlomek mezi souhlasným sdělením.

V další otázce pro respondenty je kladen důraz na samotnou živnostenskou kontrolu. Kontrolní mechanismus úřadu je stěžejní disciplínou této bakalářské práce. Pro společnost se jedná o záležitost nezbytnou, neboť hrozba sankcí je jedním z nástrojů, jak donutit občany k dodržování práva a příslušných předpisů. Kontrola by však mohla být u některých podnikatelských subjektů vnímána přínosně, tedy jako možnost nápravy stávající chyb. Výsledky tomu však nenasvědčují. Otázka č. 5 zní: „Kontrolu od pracovníků úřadu považuji za užitečnou pro zlepšení mého podnikání?“. Vyhodnocení odpovědí na tuto otázku zobrazuje následující graf.

Graf 5 Výsledkový graf k otázce č. 5

Zdroj: vlastní výzkum, zpracování: vlastní práce

Přínosnost kontroly pro zlepšení práce podnikatelů je podle respondentů mizivá. Živnostenskou kontrolu podnikatelé chápou jako byrokratickou přítěž, která nemá pro podnikání přílišný význam.

Jinou možností než represivním významem kontroly se zabývá následující otázka. Pokud živnostníci nevidí v kontrole svého podnikání žádný přínos, je nezbytné zamyslet se nad smyslem kontroly. Najít chyby a následně podnikatele trestat pokutou bude vždy nepopulární. Pokud by však úředníci přišli s jinou metodou, jak docílit dodržování předpisů, mohlo by dojít ke změně názorů a také k větší spolupráci mezi kontrolorem a kontrolovaným podnikatelem. Nabízenou možností je u podnikatelů provádět takovou metodickou činnost. Zda tento přístup ocení živnostníci, bude předmětem další otázky. Přístup kontrolorů „Neznalost zákona neomlouvá“, se nemusí setkat s přílišným pochopením.

Graf 6 Výsledkový graf k otázce č. 6

Zdroj: vlastní výzkum, zpracování: vlastní práce

Přestože živnostenský úřad poskytuje řadu podnětných informací na stránkách městského úřadu, jeho pracovníci jsou v pracovní době k dispozici a nabízejí stručné bulletiny, téměř ve všech odpovědích zaznělo, že by podnikatelé při kontrolách ocenili metodický přístup. Je zcela zřejmé, že drtivá většina litoměřických podnikatelů vidí možnost využít znalosti odborných kontrolorů pro metodickou činnost.

4.5 Živnostenský úřad v Litoměřicích

Pro praktickou část, své bakalářské práce, byl vybrán konkrétní obecní Živnostenský úřad v Litoměřicích.

Město Litoměřice ve své organizační struktuře spravuje několik odborů státní správy⁴⁰. Jedním z těchto odborů je mimo jiné i obecní živnostenský úřad. Litoměřický živnostenský úřad, patří dle zaměstnaných úředníků mezi menší odbory, zaměstnává devět pracovníků. Tito pracovníci, zajišťuje výkon přenesené působnosti pro 40 obcí v rámci obce s rozšířenou působností jak na úseku registrace, tak na úseku kontroly.

Struktura obecního živnostenského úřadu je převážně dělena na dvě pracoviště. Prvním pracovištěm je oddělení registrace, na tomto pracovišti pracují čtyři zaměstnanci,

⁴⁰ Město Litoměřice, organizační struktura, také dostupné na: <https://www.litomerice.cz/organizacni-struktura>, (navštíveno dne 4. 2. 2021).

kteří se střídají v nerovnoměrné pracovní době (pracují na směny v úřední dny). Druhým pracovištěm je **oddělení kontroly**, které zaměstnává tři zaměstnance⁴¹, vedoucího oddělení a dva pracovníky. Na výkon práce těchto pracovišť dohlíží vedoucí obecního živnostenského úřadu. Pracovníci registrace vyřizují v převážné většině, pokud to zákon umožňuje, veškeré požadavky klientů na počkání. Na úseku registrace pracují čtyři zaměstnanci odboru obecního živnostenského úřadu. Podnikatelé si zde mohou např.:

- ohlašovat nové živnosti,
- žádat o koncese,
- doplňovat obory u živnosti volné,
- měnit sídlo,
- ustanovovat odpovědné zástupce nebo ukončovat jejich činnost,
- přerušovat živnostenská oprávnění,
- nahlašovat či rušit provozovny,
- pořizovat aktuální výpisy ze živnostenského rejstříku,
- rušit živnostenská oprávnění.

Díku tomu, že se vše zpracovává v Registru živnostenského podnikání, který je celorepublikový, není nutné dodržovat místní příslušnost a podnikatelé tak mohou své záležitosti vyřizovat na tom živnostenském úřadě, kde je to pro ně nejvýhodnější jak vzdáleností, tak dobou zpracování. To, že většinu změn a ohlášení živností zpracovávají na počkání, využívají nejen podnikatelé z již zmíněných 40 obcí, ale i spousta podnikatelů mimo obec s rozšířenou působností.

Trochu jinak je tomu při žádosti o některou z koncesí (nejčastější je koncese na dopravu), ke které se musí vyjadřovat či dávat souhlasné stanovisko jiný správní orgán. V těchto případech je potom potřeba počítat s tím, že žádost nelze vyřídit na počkání, protože se o ní rozhoduje ve správním řízení, ale o tom je každý podnikatel dostatečně informován.

Úsek, který je pro zpracování bakalářské práce klíčový, je úsek kontroly. V této sekci živnostenského úřadu jsou v současné době zaměstnáni čtyři pracovníci – kontrolori. V roce 2020 byl výkon činnosti kontrolorů značně omezen. Vládní opatření v podstatě neumožňovala kontroly na provozovnách, kam spadají provozovny v rámci celé obce

---

⁴¹ <https://www.litomerice.cz/podnikatel>

s rozšířenou působností. Bylo provedeno celkem 353 kontrol, a to především kontrol dokladů podnikatelů na úřadě.

Všechny provedené kontroly byly zaměřeny na dodržování plnění povinností stanovených živnostenským zákonem a ustanoveními zvláštních právních předpisů vztahujících se k živnostenskému podnikání. Podle vedoucí odboru živnostenského úřadu v Litoměřicích Ing. Marcely Škrancové je hlavním cílem živnostenského odboru vycházet podnikatelům jak stávajícím, tak budoucím, vstříc a současně působit i preventivně, tzn. předem upozorňovat i na povinnosti související s podnikáním, ať už je to povinnost nahlašovat veškeré změny související s předmětem podnikání, ale i se sídlem či provozovnou včetně náležitostí jejího označení. Není snahou pracovníků úřadu podnikatele „nachytat“, ale především dostatečně předem informovat.

4.5.1 Analýza z výročních zpráv

Cenným zdrojem informací pro praktickou část bakalářské práce jsou výroční zprávy městského úřadu. Z té poslední vyplývá, že v roce 2020 bylo evidováno celkem 11 688 držitelů živnostenských oprávnění (z toho 338 nově vzniklých). Počet za posledních pět let je takřka neměnný. Podnikatelských subjektů, které mají sídlo přímo v Litoměřicích, je 5 102.

Z výroční zprávy dále vyplývá, že úsek kontroly uskutečnil pouze 353 kontrol. Z tohoto množství kontrol však vzešlo jen 17 pochybení v souvislosti s provozovnou, za které byly uloženy pokuty formou příkazu (bloku) na místě v celkové výši 13 tis. Kč. Nadpoloviční část těchto pokut navíc byla uložena na základě „vlastního přiznání“ podnikatelů, kteří přišli sami na úřad a dodatečně nahlašovali již dávno otevřené provozovny. Vedle je k tomu možnost žádat o příspěvek z podpory Covid nájemné na provozovny, ale v tom případě to musela být provozovna s přiděleným identifikačním číslem, tzn. řádně nahlášená na živnostenském úřadě.

Úřad má velké problémy s nespoluprací podnikatelů při kontrolách, hlavně při těch ohlášených, kdy jsou zváni ke kontrole na úřad. Kontrola nemusí probíhat přímo na úřadě. Je nabízena možnost si domluvit kontrolu na sídle, případně lze navrhnout jiný termín kontroly. V roce 2020 úřad eviduje 38 případů, ve kterých se podnikatelé na kontrolu nedostaví, nebo nereagují vůbec. Výsledkem bývají pokuty za nesoučinnost. V roce 2020

byl celkový objem uložených pokut formou příkazu v přestupkovém řízení roven 195 tisícům Kč.

Pro přehled je použita tabulka s daty za posledních sedm let o počtu evidovaných podnikatelů, ale také o počtu kontrol a zjištěných porušení.

Tabulka 3 Statistická data o počtech podnikatelů, kontrol a zjištěných pochybení.

rok	Počet podnikatelů	Zrušená ŽO	Z toho sankční	Počet kontrol	Počet porušení
2014	11 434	275	19	504	53
2015	11 437	284	65	563	43
2016	11 452	308	61	526	27
2017	11 409	391	104	532	19
2018	11 429	312	89	570	15
2019	11 554	285	89	552	20
2020	11 688	205	52	353	17

Zdroj: <https://www.litomerice.cz/images/vyrocnizprava/vyrocnizprava2019.pdf>,
Zpracování rok 2020: vlastní práce

Lze konstatovat, že v letech 2014–2019 jsou počty stabilní. Kontrol je vždy nad pět set, zjištěných pochybení řádově v desítkách. Procentuálně vyjádřeno nejvíce zjištěných pochybení bylo v roce 2014, jednalo se o 10,52 % zjištěných pochybení. Na druhou stranu v roce 2018, kdy bylo provedeno nejvíce kontrol, bylo zjištěno nejméně pochybení, celkem 2, 63 %.

4.5.2 Analýza poskytování informací úřadem

Tato práce se zabývá informovaností podnikatelů na úseku živnostenského podnikání. Podnikatelé mají možnost některé důležité informace získat:

- na webových stránkách Města Litoměřice v sekci Podnikatel⁴². Zde najdou základní návody, co je k čemu potřeba, co se hradí a co nikoli, vzory formulářů včetně kontaktů na jednotlivé pracovníky. Stránka přehledně nabízí základní informace pro podnikatele. Rozcestník předkládá širokou škálu možností získání informací o těchto tématech:
  - ohlášení živnosti,
  - žádost o koncesi,
  - žádost o výpis ze živnostenského rejstříku,
  - žádost o zrušení živnostenského oprávnění,

⁴² <https://www.litomerice.cz/podnikatel>

- přerušení, pokračování provozování živnosti,
- zahájení, ukončení provozování živnosti v provozovně,
- oznámení změny v užívání stavby,
- oznámení změny v registru živnostenského podnikání,
- zahájení, ukončení, změna odpovědného zástupce,
- žádost o zápis do evidence zemědělského podnikatele,
- oznámení změny v evidenci zemědělského podnikatele,
- přerušení, pokračování v činnosti zemědělského podnikatele,
- zábor veřejného prostranství,
- zkrácení doby nočního klidu,
- žádost o výpis z evidence zemědělského podnikatele,
- žádost o vyřazení z evidence zemědělského podnikatele.

Po kliknutí na konkrétní odkaz dostane zájemce velmi přehledný popis základní informací. Pro názornou představu je předložen obsah stránky hned z první nabídky.

Obrázek 1 Základní informace k dotazu ohlášení živnosti

Ohlášení živnosti

Aktualizováno: 1. 7. 2019 8:11

Kde a s kým můžete tuto situaci řešit ?

Kde nás najdete
Litoměřice, Mírové náměstí 17/9 (šedá brána), první patro
Odbor obecní živnostenský úřad, úsek registrace

Úřední hodiny
Pondělí a středa 07.00 - 17.00
Úterý a čtvrtek 07.00 - 15.00
Pátek zavřeno (nutné případy pouze po předchozí domluvě)
Poslední podání (podnět k vyřízení) půl hodiny před koncem úředních hodin

Vedoucí
Ing. Marcela Škrancová, tel.: 416 916 199, e-mail: marcela.skrancova@litomerice.cz

Pracovníci

- Hana Andrášová, DiS., tel.: 416 916 192, e-mail: hana.andrasova@litomerice.cz
- Michal Melen, DiS., tel.: 416 916 191, e-mail: michal.melen@litomerice.cz
- Bc. Libuše Nademlejnská, DiS., tel.: 416 916 190, e-mail: libuse.nademlejnska@litomerice.cz
- Bc. Pavla Vytlačilová, tel.: 416 916 194, e-mail: pavla.vytlacilova@litomerice.cz

Zdroj: <https://www.litomerice.cz/podnikatel>, dostupné dne 4. 2. 2021

Stránka s rozcestníkem ukazuje, kde zájemce může úřad najít. Popisuje přesné místo, místní úpravy, neboť úřad má několik vstupů. Zajímavou informací jsou úřední hodiny a zejména páteční den. Úřad má v pátek zavřeno kvůli provozním záležitostem, ale v případě předchozí nebo telefonické domluvy jsou schopni podnikatelům vyjít vstříc i v zavírací den.

Po úředních hodinách zde může podnikatel najít také seznam kompetentních pracovníků vyřídit příslušné ohlášení, včetně telefonních kontaktů a e-mailové adresy. Podnikatelům se věnují čtyři přepážkoví pracovníci, kteří se střídají i v polední pauze. Zálžitosti na úřadě mohou podnikatelé řešit již od 7:00, nikoliv od 8:00, jak bývá na úřadech obvyklé.

Obrázek 2 Pokračování stránky přehledných základních informací k dotazu ohlášení živnosti.

Jaké doklady a informace musím přinést ?

1. Vždy - Občanský průkaz
2. V případě živnosti jiné než volné -doklad prokazující odbornou kvalifikaci (výuční list, maturitní vysvědčení, diplom, doklad prokazující praxi, osvědčení o rekvalifikaci a pod.)
3. V případě, že se liší sídlo od bydliště – doklad prokazující právní důvod pro užívání sídla (LV, souhlas s umístěním sídla)
4. V případě odpovědného zástupce - prohlášení

Formuláře

Souhlas s umístěním sídla (pdf)
Prohlášení odpovědného zástupce (pdf)

Jaké jsou poplatky, jak je lze uhradit ?

První ohlášení živnosti (začínající podnikatel, nově zakládaná firma) – 1 000 Kč v hotovosti nebo platební kartou
Další ohlášení živnosti – 500 Kč v hotovosti nebo platební kartou

Jaké jsou lhůty pro vyřízení ?

Na počkání v případě, že jsou splněny všechny náležitosti, dle zákona do 5ti pracovních dnů

Další informace

Požadované doklady předkládat vždy v originálu nebo ověřené kopii
Ohlášení lze vyřídit také v plné moci bez ověření – bližší informace u příslušných pracovníků
Podání lze uskutečnit také elektronicky v případě platného elektronického podpisu viz odkaz:

- Jednotný registrační formulář
- Elektronické podání do Živnostenského rejstříku z počítače podnikatele

Za správnost údajů zodpovídá

Ing. Marcela Škrancová, tel.: 416 916 199, e-mail: marcela.skrancova@litomerice.cz

Zdroj: <https://www.litomerice.cz/podnikatel>, dostupné dne 4. 2. 2021

Pokračování stránky úřadu pro podnikatele navazuje na informaci, jaké doklady má s sebou podnikatel přinést. Již před samotnou návštěvou úřadu má podnikatel kompletní

informace o dokladech, které po něm budou na místě jednání požadovány. Rozhodně to ušetří čas, stejně jako nabídka potřebných formulářů, které jsou na stránkách ke stažení ve formátu pdf. Podnikatel má možnost si dokumenty vytisknout a vyplnit ještě před návštěvou na úřadě. Další důležitou zprávou jsou informace ohledně placení poplatků. Správní poplatky lze na litoměřickém úřadě platit přímo, nikoliv na pokladně úřadu a lze využít kromě platby v hotovosti také bezhotovostní platbu kartou pomocí terminálu přímo na přepážce. Příjemným sdělením je jméno osoby odpovědné za pravost a úplnost informací.

4.5.3 Rozdělení a podněty kontrol

Prováděné kontroly živnostenským úřadem se vždy řídí kontrolním řádem a živnostenským zákonem, provádí se v prostorách živnostenského úřadu jako kontroly **ohlášené, popřípadě plánované dle plánu kontrol**, často v součinnosti s jinými kontrolními orgány (Česká obchodní inspekce, finanční kontrola, kontrola správy sociálního zabezpečení, a jiné) nebo v provozovně podnikatele jakožto kontroly **namátkové**, možno jim říkat také **skryté kontroly**.

Výběr subjektů kontroly je zcela náhodný a ve většině případů není přímo ovlivněn kontrolním orgánem. Jednotlivé kontrolní činnosti, však mohou být důsledkem podaného podnětu ke kontrole třetí osobou, případně podanou stížností např. v garáži se opravují auta, majitel této nemovitosti není podnikatel, nemá nahlášenou provozovnu, prostory nesplňují podmínky provozovny a nejsou zkolaudovány pro tyto účely. Pokud vše splňuje, ale stížnost je na zápach, který je důvodem lakýrnických prací, na které nemá živnostenské oprávnění, může být takto podaná stížnost vzata k prošetření jako důvodný podnět k provedení kontroly v těchto prostorech.

4.5.4 Průběh kontroly na živnostenském úřadě

Živnostenský úřad pošle podnikateli pozvánku ke kontrole živnostenského podnikání a aktualizaci živnostenského rejstříku. Pozvánka je odeslána poštou přibližně jeden až dva týdny před termínem konání kontroly. Pokud termín podnikateli nevyhovuje, je možné se telefonicky domluvit na jiném termínu.

V pozvánce k součinnosti s živnostenským úřadem je uvedeno místo, den a čas konání kontroly. Dále je zde uveden i seznam dokumentů, které si povolání podnikatel má vzít s sebou, jsou to převážně tyto dokumenty:

- občanský průkaz,
- živnostenské listy (nebo výpisy z živnostenského rejstříku), zde je důležité aby, byly zaznamenány všechny obory činností podnikání, které má podnikatel řádně zapsané v rejstříku,
- registrace u finančního úřadu (rozhodnutí o registraci), je to dokument, který vydá finanční úřad, když si podnikatel vyřizuje živnost,
- smlouvy zaměstnanců (pokud nějaké má),
- daňová přiznání, při kontrole se kontroloři zpravidla zajímají o poslední přiznání k dani z příjmů, (záleží na době pozvání ke kontrole),
- faktury přijaté a vydané, toto může být blíže specifikované (např. za poslední pololetí/čtvrtletí, počtem faktur např. 15 faktur apod.), dodací listy, pokladní doklady za uvedený rok,
- vlastnická a užívací práva k provozovně (pokud nějakou máte), v podobě listu vlastnictví nebo nájemní smlouvy,
- souhlas s umístěním sídla podnikatele (je-li odlišné od adresy bydliště),
- přehledy o příjmech a výdajích pro zdravotní pojišťovnu.

V uvedený den a čas se podnikatel dostaví na místně příslušný živnostenský úřad do kanceláře úředníka - kontrolora, umístění kanceláře v prostorách živnostenského úřadu je uvedeno na pozvánce. Úředník, který má na starosti kontrolu, požádá o předložení občanského průkazu, ze kterého si opiše identifikační údaje o podnikateli přímo do počítače do kontrolního protokolu. Provede poučení o průběhu kontroly a zmíní se o předpisu, podle kterého bude postupovat při kontrole (zákon 255/2012, o kontrole, zákon 455/1991, živnostenský zákon).

Kontrolor pokládá podnikateli otázky spojené s kontrolou zkoumá například předmět činnosti kontrolovaného. Snahou kontrolujícího je zjistit, jestli neprovádí nějakou činnost nad rámec živnostenského oprávnění, které mu bylo vydáno. Tato kontrola zároveň slouží i k aktualizaci údajů, jejichž změnu spousta živnostníků zapomene nahlásit.

Povinností úředníka je zjistit, zda podnikatel má nějaké zaměstnance a zda má provozovnu. Pokud ne, pokračuje se v kontrole dokumentace, v případě kladného zjištění se kontrolují například smlouvy se zaměstnanci, nebo smlouva o pronájmu či list vlastnictví na danou nemovitost. Tyto skutečnosti musí mít podnikatel řádně nahlášené, v případě zjištěných nedostatků je sankcionován např. blokovou pokutou.

Poté proběhne prohlídka a kontrola pokladních dokladů a faktur, které sebou přinesl. Opět se jedná o to zjistit, zda nefakturuje činnosti, na které nemá živnostenské oprávnění. Jednu vybranou fakturu kontrolující zapíše do kontrolního protokolu, kam uvede číslo faktury, datum vydání faktury, názvu a IČ odběratele, fakturované částky a popis dodávané služby nebo zboží.

Takto kontrola pokračuje se všemi dokumenty a podklady, které jsou předmětem kontroly. O všem se průběžně sepisuje kontrolní protokol, který se na závěr kontroly vytiskne a následně se s ním seznámí i kontrolovaný podnikatel. V případě, že kontrola nezaznamená žádné závady, úředník provede poučení a protokol se podepíše, dále se uvede skutečnost, že se vzdává práva podat proti kontrolnímu zjištění námitky. Následně podepíše převzetí protokolu.

Nejčastějším přestupkem je nesoučinnost podnikatele, tj. nedostaví se ke kontrole bez předchozího omluvení, v tomto případě musí být uložena pokuta za nesoučinnost, nelze kontrolu přeložit nebo nevyřešit. Pokud je při kontrole zjištěno pochybení stanoví se doba na odstranění (v případě nedoložení nějakého z výše uvedených dokumentů) nebo je uložena bloková pokuta.

4.5.5 Příklad kontroly prováděných živnostenským úřadem v provozovně

Součástí praktické části bakalářské práce byl i dotaz na reálnou činnost kontrolních pracovníků živnostenského úřadu v provozovnách. Vedoucí úřadu v Litoměřicích nastínila, jak taková faktická kontrola probíhá. Každá kontrola je zcela jedinečná, nelze postupy kompletně zobecňovat.

Typickou kontrolou pracovníků úřadu v Litoměřicích je kontrola v restauraci. Do restaurace v dopoledních hodinách přijdou dva kontroloři. Začátek kontroly neoznámí, ani se neprokáží jako zaměstnanci živnostenského úřadu. Skrytá přepadová kontrola se vyznačuje velkou efektivností kontrolních zjištění. Cílem takových to kontrol je zjistit skutečný stav věci a přesvědčit se, že v dané provozovně nedochází k protiprávnímu jednání skutečně, a nejen v době kontroly. Kontroloři z živnostenského úřadu se usadí ke stolu, kde si normálně povídají a čekají na příchod obsluhy. Jejich cílem je nevzbudit pochybnosti v obsluhujícím personálu, že se nejedná o tradiční hosty. Například pokud je cílem kontroly správná míra prodávaného zboží, mělo by případné porušování této povinnosti, být zjištěno právě v případě skryté kontroly.

Samotná kontrola začíná ještě před vstupem do provozovny kontrolou označení, provozovatele a odpovědné osoby. V samotné provozovně kontrola pokračuje kontrolou jídelního a nápojového lístku. Tedy správné názvy prodejního sortimentu, jejich míry, váhy, obsahy alergenů a také správné označení. Následně obvykle dojde k samotné objednávce a zaměstnanci živnostenského úřadu si objednají zpravidla více druhů sortimentu. Jeden si dá například pivo, druhý víno a dohromady si dají „panáka“ tvrdého alkoholu, tak aby pokryli co možná největší rozptyl rozlévaného zboží. V některých případech si rovnou s objednávkou vyžádají i vystavení účtu, aby prošlo kontrolou také vystavování účtenek, které podléhají EET, tedy elektronické evidenci tržeb. Poté, co je objednaný sortiment přinesen na stůl a naservírován objednatelům, tedy kontrolorům z živnostenského úřadu, požádají obsluhu o zavolání odpovědné osoby, která je uvedena na vstupu do provozovny, případně jejího zástupce, který může za provozovatele provozovny jednat. Tomu se již prokáží, jako zaměstnanci místně příslušného živnostenského úřadu a oznámí, že provádí kontrolu dle živnostenského zákona. Při další části kontroly je u stolu přítomna již odpovědná osoba, aby nedocházelo k pochybnostem, že si kontroloři z živnostenského úřadu nezaznamenávají nepravdivé informace při zapisování výsledků do protokolu o kontrole.

Kontroloři mají své certifikované odměrky na alkohol. Do odměrek nalijí obsah nápojů, které objednali a porovnávají, zda donesený obsah nápojů odpovídá hodnotám uvedeným v nápojovém lístku. Hodnoty, které kontroloři zjistí, se zapíší na protokol o provedené kontrole, který se na místě vyplňuje i s odpovědnou osobou prodejny. Ten tyto naměřené hodnoty a celkově protokol stvrzuje svým podpisem a uznává tak jeho správnost.

Po ukončení této první fáze kontroly přichází na řadu druhá fáze, kdy se kontroluje, zda má provozovna požadované doklady v provozovně. Jsou jimi hlavně zaměstnanecké smlouvy s obsluhujícím personálem, kuchaři apod. Tyto smlouvy musí být dostupné na pracovišti a provozovatel je na výzvu povinen tyto smlouvy předložit. Může se jednat o smlouvu na hlavní pracovní poměr, částečný pracovní poměr či dohodu o provedení práce. Součástí této pracovní smlouvy je také potravinářský průkaz, který musí mít každý zaměstnanec, který pracuje v restauračních, nebo obdobných službách.

Ukončení kontroly na místě může proběhnout s výsledkem „bez závad“, nebo se „závadami“. Pracovníci provozovny opouštějí s poučením o doručení protokolu, možnosti podat si námitky.

Podle vedoucí úřadu je častým jevem nekompetentnost odpovědných osob. Neví, jak mají reagovat, případně kde jsou uloženy dokumenty ke kontrole. Přestože jsou podnikatelé na úřadě řádně poučováni, většina z nich s tím dále nepracuje a případné změny v legislativě si neosvojují. Vedoucí úřadu řešení vidí například nutností pravidelné obnovy živnostenského oprávnění, při kterém by byly živnostníci poučeni o případných novelizacích předpisů pro jejich odvětví podnikání.

4.6 Výsledek zkoumání a vyhodnocení

4.6.1 Ověření hypotézy

Celá praktická část bakalářská práce pracovala s jednou hypotézou.

Hypotéza: „Domníváme se, že podnikatelé evidovaní na živnostenském úřadě v Litoměřicích jsou **nedostatečně** informováni o svých právech a povinnostech.“

Na konci výzkumu lze konstatovat, že hypotéza je vyvrácena. Samotní podnikatelé se cítí být dobře informováni ohledně svého oboru podnikání, ale také ohledně předpisů, které se jejich podnikáním zabývají. Živnostenský úřad v Litoměřicích poskytuje dostatečnou informovanost v oblasti své působnosti.

4.6.2 Shrnutí

Výzkum, který byl realizován prostřednictvím dotazníkové metody a šetřením přímo na živnostenském úřadě potvrdil, že informovanost podnikatelů je na dobré úrovni. Při hodnocení veřejně dostupných dat, kterými jsou například výroční zprávy, je zřejmé, že úřad provádí ročně obvykle přes pět set kontrol, což na počet pracovníků a počet pracovních dní v roce rozhodně není málo. Překvapivé je velmi nízké číslo zjištěných nedostatků. Lze předpokládat, že odborně připravení pracovníci vědí, co mají v provozovnách hledat, případně jaké doklady na samotném úřadě kontrolovat. Tedy příčinou rozhodně nebude diletantství úředníků. Vysvětlením tak malého počtu zjištěných pochybení je právě **vysoká informovanost podnikatelských subjektů**. V Litoměřicích se na tomto úseku činnosti úřadu snaží vytvářet optimální podmínky. Tím je myšlena

rozšířená pracovní doba, nepřetržitá přítomnost úředníků i přes polední hodiny a možnost sjednat individuální konzultace dokonce i mimo úřední dobu.

Podnikatelé využívají zejména internet, jako dnes již zcela běžné a dostupné informační prostředí. Na to živnostenský úřad reaguje velmi přehlednými a sofistikovanými stránkami městského úřadu. Hned v úvodu stránky nabízejí sekci „podnikatel“. Po jednom rozkliknutí je k dispozici celá řada logicky za sebou posloupných odkazů. Podnikatel má možnost na stránkách najít vše, co potřebuje. Tedy nejen informace o žádostech, potřebných dokladech a otevíracích hodinách, ale má možnost si veškeré potřebné dokumenty stáhnout ve formátu pdf a následně s úřadem komunikovat prostřednictvím datové schránky.

Výsledky dotazníkového šetření závěr o vysoké informovanosti potvrzují. Podnikatelé na území Litoměřic se cítí být dostatečně informováni, ať je zdroj informací jakýkoliv.

4.6.3 Návrh řešení

Přestože jsou živnostníci v Litoměřicích dobře informováni o svých právech a povinnostech, ale také o možnostech v rámci své podnikatelské činnosti, stále jsou eventuality k vylepšení. V dotazníkovém šetření byla respondentům nabídnuta otázka, zda by ocenili „metodický přístup“ živnostenské kontroly. Téměř všechny odpovědi byly souhlasné.

Nabízí se možnost tento přístup uplatnit. Realizace takového záměru by byla jednoduchá. První živnostenská kontrola by byla provedena do roka od vzniku živnosti. Kontroloři by v roli metodiků upozorňovali na zjištěné nedostatky bez provedení zápisu či nařízení jejich odstranění. Mohli by prezentovat příklady „správné praxe“ a doporučovat eventuality ideálního řešení pro různé typy živností. Nikoliv pouze vytýkat, ale hlavně navrhopvat, jak rychle, levně a efektivně dostat povinnostem.

Další živnostenská kontrola by probíhala již standardním způsobem. Informace by byly živnostníkům předány při zařizování živnosti a následně i při první kontrole, která by byla spíše metodickým doporučením. Lze očekávat, že výsledky živnostenských kontrol by byly ještě uspokojivější.

5 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala problematikou živnostenské kontroly. Metoda výkladu a analýzy právní normy byla doplněna výzkumnou dotazníkovou metodou formou uzavřených otázek.

Samotná práce je rozdělena do tematických kapitol. Důležitou částí práce je určení jejího cíle a metod, kterými má být cíl práce naplněn. Při zkoumání možností informovat subjekty živnostenské kontroly bylo využito v teoretické části analýzy právních předpisů, v praktické části dotazníkové metody s využitím uzavřených otázek. V kapitole teoretických východisek se práce zabývá platnými právními předpisy, zejména zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ale také zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole. V teoretické části jsou komentovány základní pojmy jakými jsou živnost, živnostenský úřad, kontrolní orgán, sankce, podnikatel, přestupek a také informovanost.

Výzkumná část práce začíná analýzou aktuální informovanosti od živnostenského úřadu v Litoměřicích. Práce se zaměřuje na možnosti, které úřad využívá k informovanosti o právech a povinnostech kontrolovaných subjektů. Nedílnou součástí této práce je popis jednotlivých případů provedených živnostenských kontrol úřadem v Litoměřicích. Informuje o důvodech kontroly, jejím průběhu, využití oprávnění kontrolorů, ale také o výsledcích kontrol. Další část praktické části se zabývá výzkumem formou dotazníkové metody. Původní záměr, provést rozhovor s vytipovanými podnikatelskými subjekty, byl z důvodu téměř ročních covidových opatření nerealizovatelný. Uzavření provozoven tazatele donutilo výzkum omezit na několik otázek tak, aby vyplnění dotazníku příliš podnikatele nezatěžovalo. Návržnost dotazníku byla přesto podprůměrná. Lze se domnívat, že skepse a existenční problémy mnohých podnikatelů vyvolávají nepochopení až nevraživost.

Samotný závěr práce obsahuje doporučení pro praxi. Nabízí kontrolorům nad rámec svých povinností zejména u poprvé kontrolovaných být spíše metodiky „správné praxe“, než byrokratickými kontrolory.

Celá práce se zabývá živnostenskou kontrolou jako celkem, neboť se jedná o nedílnou součást živnostenského podnikání.

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

6.1 Knižní publikace

DĚDIČ, J., ŠVARC, Z., a kol.: Učebnice práva pro ekonomy, Praha: Prospektrum, 1994
ISBN 80-85431-95-5

KUNŠTÁTOVÁ, T., SOLOMONOVÁ, K., DICKELT, F., BALADA, L.: Živnostenský zákon-Komentář, C. H. Beck, Praha 2019, ISBN 978-80-7400-731-6

HORZINKOVÁ, E.: *Živnostenský zákon v praxi*, Nakladatelství ANAG, Ostrava 2003,
ISBN 80-7263-153-5

KOLEKTIV AUTORŮ: Příručka pro podnikání, Praha 2015, Hospodářská komora České republiky.

NEMEC, J., OCHRANA, F., PAVEL, J., ŠAGÁT, V.: *Kontrola ve veřejné správě*, Wolters Kluwer ČR, a. s., Praha 2010, ISBN 978-80-7357-558-8

NOVOTNÝ, S.: *Živnostenské podnikání v České republice*, Univerzita Jana Amose Komenského, Praha 2010, ISBN 978-80-7452-000-6

MAJEROVÁ, V. - MAJER, E. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství, část II. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN: 978-80-213-1671-3.*

VEDRAL, J.: *Kontrolní řád: komentář*. Praha: BOVA POLYGON, 2015. ISBN 978-80-7273-175-6

HENDRYCH, D., *Správní právo*. C. H. Beck, Praha 2012, ISBN 978-80-7179-254-3

6.2 Internetové zdroje

LI.TO jsou Litoměřice: Výroční zpráva města Litoměřice . [oline]. [cit. 2021-02-04].
Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/images/vyrocnizprava/vyrocnizprava2019.pdf>

Informace pro litoměřické podnikatele: Zásady reklamy a označení provozoven. [oline].
[cit. 2021-02-04]. Dostupné z:
https://www.litomerice.cz/images/strategickedokumenty/zasadyReklamy_27-11-2019.pdf

Hospodářská komora České republiky: Příručka ke kontrolám. [oline]. [cit. 2021-02-04].
Dostupné z: <https://www.komora.cz/prirucka-ke-kontrolam/>

6.3 Právní předpisy

Zákon č. 455/1991 Sb., O živnostenském podnikání. In: Sbíрка zákonů, 15. 11. 1991,
částka 87,

Zákon č.570/1991 Sb., O živnostenských úřadech, In: Sbíрка zákonů, 31. 12. 1991, částka
109

Zákon č. 255/2012 Sb., O kontrole, In: Sbíрка zákonů, 19. 7. 2012, částka 86

7 PŘÍLOHY

Spiceman průkazu kontrolora

	NÁZEV KONTROLNÍHO ORGÁNU Služební průkaz kontrolora
	Titul, jméno a příjmení .....
barevná fotografie držitele 45 mm x 35 mm	evidenční číslo : .....
	datum vydání : .....
Číslo průkazu: XXXXXXXXXXXXXXXX	..... razítko MPSV a podpis oprávněné osoby

Zdroj: Hospodářská komora České republiky, dostupné z:

https://www.komora.cz/files/uploads/2018/10/P%C5%99%C3%ADru%C4%8Dka_KONT

ROLY-POD-KONTROLOU.pdf, str. 24, ze dne: 15. 1. 2021